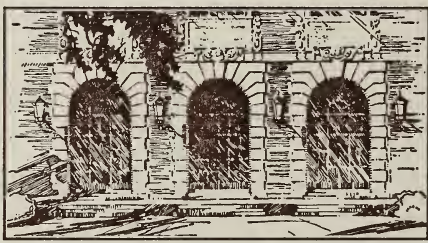

БЕРИ И ЧИТАЙ!

НАПИСАВЪ

ТВЕРДЫЙ РУСИНЪ.

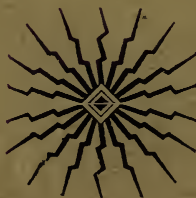

New York, N. Y.
Зъ друкарнѣ „СВОБОДЫ" 184 Hudson Str.
1908.

Сю книжку можна набути

у п. Осипа Стеткевича

227 N. Shamokin Str.

Shamokin, Pa.

або въ друкарнѣ „СВОБОДЫ“

184 Hudson Str.

New York, N. Y.

Цѣна примѣрника 30 центôвъ.

БЕРИ И ЧИТАЙ!

НАПИСАВЪ

ТВЕРДЫЙ РУСИНЪ.

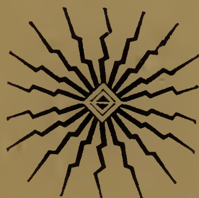

New York, N. Y.

Зъ друкарнѣ „СВОБОДЫ“ 184 Hudson Str.

1908.

ЧУДАЦКА КОМПАНІЯ.

Дôждалисьмо ся, Братя Русины, не абы якои єрархіи церковнои. Получивъ ся новозавѣтный Жаткович зô старозавѣтнымъ Борухомъ—а Угринъ ставъ по серединѣ. И ось маемо чудацку, нову трôйку, яка забрала ся до нашого народу та на силу впаковуе ему нову вѣру. Що зъ тои новôтнои вѣры буде—сего я не знаю, але то певне, що хоть бы и сто паръ ходакôвъ сходивъ, то такои дôбранои „кумпаніи" не знайшовъ бы на свѣтѣ.

О скôлько менѣ оповѣдали, то Жаткович передъ криміналомъ утѣкъ зъ Угорщины, Угринъ корчмаромъ славнымъ, а Борухъ литератъ вôдъ смѣтника людского. Радуй ся американьска Русе! Огъ се тобѣ славнй провôдники, котрыхъ — примкнувши губу — слухай и нѣчо не кажи. Тй тры славнй героѣ взывають цѣлу нашу Русь до борбы противъ епископа; подали собѣ руки мовь сердечнй дружбы; справили весѣле гучне на цѣлу Америку.

Що за весѣле? Ого поженили „Русского Американьского Вѣстника" зъ пречудною дѣвушкою „Правдою". — Щасливого вамъ пожитя, молодй подруги! Лишень уважайте, що ваше вѣно, то чужй грошѣ, за якй вы ся такъ весело бавите и марно розпускаете—а до того дивѣть ся добре, бо литератъ Борухъ не доконче безпечный въ такôмъ подружу.— Та менѣ не о жарты ходить, але зъ нагоды сего подружа я хочу дещо людямъ пояснити, абы порозумѣли, хто то насъ веде тай куды они насъ ведуть.

Лишаю на боцѣ папу Жатковича и епископа Угрина, бо имъ доста вже того посмѣховиска, яке они самй зô себе зробили. Я собѣ выбравъ старозавѣтного пророка Боруха и зъ нимъ хочу поговорити.

ЩО ТО ЄСТЬ ТОЙ БОРУХЪ?

Дехто на правду думавъ бы, що вôнъ якій пророкъ або щось подôбного. Та нѣ! Се не пророкъ Борухъ старого завѣта, але се Борухъ. То слово „Борухъ" мѣститъ въ собѣ цѣлу вдачу сеи людины, що пôдъ тымъ именемъ скрывае ся. Тото прôзвиско не есть руске, оно лишень мѣжь жидами находить ся. А Русины звычайно называють собаку борухомъ.

Не хочу я, борони Боже, тымъ обиджати господина Боруха, тôлько звертаю увагу людей мыслячихъ на ту цѣкаву обставину, що прôзвиско майже завсѣгды вôдкрывае натуру людины, и часто надають прôзвиска людямъ зъ ихъ внѣшного выгляду або поведеня.

Господинъ Борухъ гей бы силувавъ ся на те, щобы своимъ поведенемъ доказати, що вôнъ не мôгъ инакше называти ся, як тôлько Борухъ — въ змыслѣ понятя нашихъ людей. — Господинъ Борухъ не въ силѣ нѣчого доброго взяти у губу, тôлько саме гидке, нелюдске плюгавство на всѣхъ и на вся, та тягае сесе чейбы смердячй фляки по цѣлôй Америцѣ. И тото у него зве ся литература, интелигенція, наука, просвѣта—а мало що не свята правда, якôй всѣ ся мають пôддати. Встыдъ и ганьба, щобы мы вже разъ не выкинули смѣтя зъ помѣжь себе та не позамѣтали нашои оборы.

Тожь послухайте Mr. Борухъ, що я вамъ роскажу, а опôсля подивѣть ся въ зеркало, якъ выглядаете вы и ваша честна кумпанія, а втогды можете собѣ не то на смѣте, але и въ каналъ влѣзти. Хочу дати вамъ вôдповѣдь ясну, щобы такъ вы якъ и ваша кумпанія порозумѣли, якъ мы о рѣчахъ судимо.

Цѣлый вашь гнѣвъ, господине Борухъ, оберненый не лише проти епископа, але проти всѣхъ людей и священикôвъ, котрй признають ся яко Русины Украинцѣ.

На епископа лютуете за се, що на конвенціи дякоучителѣвъ сказавъ вамъ правду въ очи. Щожь вамъ сказавъ епископъ?

Епископъ сказавъ вамъ, що вы маете на вашôй души грѣхъ тяжкій за сесе, що черезъ огидну книжку: „Попики радикали" заганяете тôлько душъ до безвѣры. Епископъ сказавъ вамъ навѣть и се, що вы — если есьте христіяниномъ — то не смѣете такого паскудства ширити помѣжь народомъ, хотяй бы се и правда була. И оно такъ справдѣ есть, господинъ Борухъ. Епископъ правду сказавъ. Свята Церковь научае, що не вôльно славы другому вôдбирати передъ свѣтомъ, а Євангеліе святе каже, що горе чоловѣкови тому, черезъ котрого иде згôршене въ народъ. Лѣпше бы було такому чоловѣкови привязати собѣ камѣнь тяжкій до шіи и пôрнути у воду, якъ мавъ бы бодай одну душу згôршити и привести до грѣха. А вы господинъ Борухъ славитесь яко христіянинъ и признаете ся до Євангелія Христового, а науку его взялисьте пôдъ ноги и потоптали въ болотѣ плюгавства, якимъ сыплете на священикôвъ, а теперь навѣть на свого Епископа. Вы не е христіянинъ, но вы або жидъ або чоловѣкъ, котрому затратилось чувство людске и вже ся вѣчо не лишило, лише имя „борухъ".

Дальше нападаете на епископа за те, що сказавъ вамъ другу правду въ очи. Яку? Що тй, величающіи ся твердорускостію, не суть по правдѣ твердй Русины, але лише по верха и для интересу, а для цѣлей политичныхъ наражують бѣдный народъ на втрату вѣры греко католицкои. Сей высказъ епископа — пôсля вашои реляціи — если такъ справдѣ було, то святый и правдивый.

Щобы однакъ Русины зъ Угорщины не образили ся, то я тутъ выразно зазначую, що говорю за москвофілôвъ галицкихъ, до якихъ причисляе ся господинъ Борухъ. Менѣ ся видить, що и найтвердшій угорскій Русины образили бы ся немало, наколи бы я сказавъ, що господинъ Борухъ еднае ся зъ ними що до твердости въ рускôмъ. Для нихъ бы то було великою ганьбою. — Тожь я за москвофілôвъ галицкихъ тôлько говорю, котрій взяли въ монополь рускôсть и людей туманять. За тыхъ я хочу говорити, абы показати кождому ясно, що епископъ, если такъ сказавъ, якъ Борухъ твердить, то правду сказавъ.

ЩО ТО СУТЬ МОСКВОФІЛЫ ГАЛИЦКІЙ?

Москвофілы галицкій суть то здрадники народу руского и здрадники вѣры греко католицкои. Тій два пятна здрады вытисненій на ихъ чолѣ гейбы незатерта чорна пляма, такъ, що кождый Русинъ и греко-католикъ виненъ передъ такими людьми утѣкати зъ далека та гидити ся ними якъ пôдлыми индивидуами.

Здрада взагалѣ есть чимсь так мерзеннымъ, що потрясае нервами кождого чоловѣка. Здраду карае сильно кожда держава на свѣтѣ и то звычайно тяжкою вязницею або карою смерти. — Здрадою гидять ся навѣть поганьскій племена, а історія одъ рода въ родъ передае память здрадника яко ганьбу и пострахъ для всѣхъ народôвъ на свѣтѣ. — Допустити ся здрады въ якой небудь рѣчи значить то саме, що стати пôдлымъ, нѣкчемнымъ ошуканцемъ.

Диви ся, мôй брате, якій бôль вôдчувае дѣвиця, наколи безхарактерный женихъ здрадить еи. Диви ся, мôй брате, яку ненависть и обмерзѣне чуе мужь до своеи жены, если она его здрадить та иншому служить. Диви ся, якъ серце болить вôтця або матери,

наколи рôдна дитина передъ чужими вôдкрые якусь рѣчь на батька, або зъ чужими получить ся проти родичей. — Ты знаешь, якъ тяжко громада проклинае свого вôйта, наколи вôнъ здрадить цѣлу громаду и запродасть громадскй права! Щожь доперва за поганый сей чоловѣкъ, що не одну особу, не одну родину, не одну громаду, але цѣлый народъ здраджуе и запродуе ворогамъ его права! Такій чоловѣкъ гôршій вôдъ тои скотины, що свои рôднй дѣти пожирае. Такій здрадникъ то чоловѣкъ безхарактерный, безсовѣстный, безчестный, однымъ словомъ — се найгôршій злодѣй на свѣтѣ. Єслижь до того ще той здрадникъ за грошѣ, або за обѣцянй гоноры здраджуе и запродуе свôй народъ, то такій чоловѣкъ есть гôршій вôдъ мерзенного Юды, що Христа продавъ. А теперь застанови ся надъ тымъ, мôй брате любый,—застанови ся добре— та розважь дѣло передъ своимъ сумлѣнемъ, що такими здрадниками цѣлого бѣдного народу руского суть власне москвофілы галицкй и тй, що до нихъ признають ся.

„Господи святый!" — скрикнешь може — „тажь то не може бути правда!" Тажь я самъ дотеперь належавъ до москвофілôвъ, бо менѣ казали, що москвофілъ то твердый Русинъ, а я свое люблю щиро и твердо и за тото бы мене мавъ хто назвати здрадником?! Се не може бути". — Послухай мôй брате, а побачишь, що тй здрадники тебе ошукали и обтуманили, бо здрадникъ нѣколи правды не скаже. Якъ бы вôнъ тобѣ правду сказавъ, то ты бувъ бы давно ему въ лице плюнувъ та прогнавъ вôдъ себе за десятй ворота. Нашй москвофілы туманять нашь народъ власне тымъ, що москвофілъ значить твердый Русинъ, а тото цѣлкомъ неправда.

ЩОЖЬ ЄСТЬ ТВЕРДЫЙ РУСИНЪ?

Твердый Русинъ у мене есть той чоловѣкъ, що найперше любить свою бесѣду и свôй народъ

и его правъ боронить всюды и завсѣгды. А нашй москвофiлы не люблять анѣ своеи бесѣды, анѣ свого народу, анѣ его правъ не боронять нѣгде. Та якъ то може бути? Отъ диви ся добре, то порозумѣешь.

Хто зъ васъ, мои братя, походить з Галичини, сей знае добре, що нашимъ найбôльшимъ ворогомъ въ Галичинѣ суть Поляки. Они обсѣли нашь бѣдный народъ такъ, як те плюгавство жебрака обсѣдае, и гризуть его — гризуть ажь до гробу. Передовсѣмъ вôдбирають Поляки намъ нашу бесѣду по школахъ, по урядахъ, въ письмахъ и написяхъ, абы мы не говорили, анѣ не писали нашою мовою, анѣ не учили ся иншои бесѣды, якъ лишень польскои, та гадають, що черезъ те зроблять насъ Поляками. Нашь народъ боре ся зъ тыми ворогами вже вôдъ довгихъ лѣтъ. Нашихъ бѣдныхъ дѣтей катують по школахъ за то, що не хотять инакше говорити якъ лише по руски. Нашй многй свѣдомй Русины сидѣли и сидять по арештахъ за то, що не хотѣли въ судѣ говорити по польски и не хотѣли инакше писати письма, якъ тôлько по руски. Многихъ громадъ карали и карають за то, що по руски писали. Бѣднй Русины терплять тяжко за свою бесѣду, бо бесѣда, то дорогiй скарбъ у кождого народу — бесѣда то такъ, якъ молоко зъ матерныхъ грудей для малои дитины, бесѣда становить народъ. Сей народъ пропадае, котрый свою бесѣду затрачуе а чужу приймае. И Богу дякувати, нашь народъ своєю кровiю добивъ ся до сего, що Поляки мусѣли ему дати рускй школы и мусѣли — хотяй нерадо — слухати нашои бесѣды въ урядахъ и по судахъ, и мусять приймати усюды рускй письма, бо нашь народъ вже до того доборовъ ся.

Та мы бы вже давно були дôстали всѣ школы рускй и наша бесѣда була бы вже давно процвитала якъ тй цвѣтки по лукахъ, якъ бы мы не мали ворогôвъ таки въ своѣй власнôй хатѣ. Тыми ворогами у власнôй

хатѣ, тыми „домовитыми врагами“ — якъ каже Євангеліе — були и суть якъ разъ москвофілы, тй самй, котрыхъ потомокъ Борухъ зайшовъ до Америки и тутъ свое дѣло продовжае.

ЯКАЖЬ РОБОТА ТЫХЪ МОСКВОФІЛÔВЪ?

Москвофілы злучили ся зъ Поляками проти народа руского и сказали: намъ не треба хлопскои бесѣды, мы маемо паньску бесѣду въ Росіи — лѣпше най буде школа польска або нѣмецка.

Отъ подивѣть ся, люди добрй, на тыхъ панôвъ москвофілôвъ!! Имъ не потреба хлопскои бесѣды, а зъ того хлопа жили и шкôру дерли вразъ зъ Поляками. Та чи то не ганьба?! Зъ хлопа выйшовъ, хлопскими книшами ся выгодувавъ, а теперь ся встыдае навѣть его бесѣды!! – Тажъ то грѣхъ тяжкій передъ Богомъ! Хлопска бесѣда краспа вôдъ паньскои, бо хлопъ не выкручуе язикомъ, але говорить щиро такъ, якъ Богъ приказавъ.

Тай тотй панове москвофілы стали посылати свои дѣти и до днесь посылають до польскихъ шкôлъ, дома по польски говорять, жѣнки ихъ по мѣстахъ до езуитскихъ костелôвъ ходять и зъ польскихъ книжокъ ся молять — зъ Поляками разомъ „сервусъ“ тримають, а народови баки забиваютъ, що они твердй Русины! — Они твердй Русины?! То здрадники того бѣдного народа!! Таке на свѣтѣ нѣхто не чувавъ, щобы свою бесѣду покинути и на ню плювати — а они плюнули на бесѣду свого народа. Ганьба имъ! сто разôвъ ганьба!

Й щожь вамъ, панове господинове москвофілы, той бѣдный народъ зробивъ, що вы его такъ немилосердно мордуете?! Чи вы не знаете того, що вôдбирати народови его бесѣду е те саме, що его мордувати, а хто до сего пôдпомагае, то такъ само мае закервавленй руки и допускае ся убійства?! Вы убôйники народа!!

МОСКВОФІЛЫ ВÔДБИРАЮТЬ НАМЪ НАШУ БЕСѢДУ.

Та я знаю, що вы на се скажете? Вы скажете, що хочете дати народови литературный языкъ російскій. Се може сказати лишень глупый чоловѣкъ. Кождый народъ розвивае ся лишень на своѣй рôднôй бесѣдѣ а нѣколи на чужôй, хотяйби та чужа мова була и найкрасша а навѣть дуже зближена до его рôдной мови. Подивѣть ся по свѣтѣ а побачите, що и найменшій народъ розвивае ся тôлько на своѣй рôднôй, народнôй бесѣдѣ. И по щожь толочити въ нашь народъ языкъ російскій, коли ему тото такъ пасуе, якъ пята до носа. Вы скажете, панове москвофілы, що пôсля васъ народъ рускій и російскій народъ або московскій, то одинъ народъ и тому мае бути одна бесѣда. Ой, ой, не дармо то называють васъ твердолобами, бо справдѣ у васъ дуже тупа голова, если вы бѣдному народови нашому таке пакуете до головы а самѝ не розумѣете, що робите. — Та чи видѣли вы де на свѣтѣ, щобы розлоге дерево, галузисте, всѣ свои галузы зôгнало до однои галузы и такъ по чудацки росло въ гору? — Такого нѣгде въ свѣтѣ нема, тôлько въ головахъ нашихъ москвофілôвъ, зъ котрыхъ нынѣ всѣ Москалѣ смѣють ся та вказують на се, що нашимъ здрадникамъ твердо у головѣ.

Народъ славяньскій выходить зъ одного пня и зъ вѣками розростае ся въ галузи такъ, якъ то на кождôй деревинѣ видно. Пень одинъ, а галузе на тôмъ пни иде кожде въ свою сторону и пне ся до сонця, щобы зацвисти и выдати овочѣ. Хтожь бы теперь таку штуку втявъ, щобы то розросле, старинне галузе зôбрати до една та зробити такъ, абы они сплели ся въ одву галузку и зросли ся на вершку. Жаденъ навѣть наймудрѣйшій огородникъ такои штуки не втне. Скорше галузе поломить ся, нѣмъ по такъ многихъ лѣтахъ до една зросте ся. Тай така чудацка

робота скорше загирила бы цѣле дерево заки бы зъ него якій пожитокъ бувъ. — А нашѣ москвофілы такои штуки хотять доказати и надъ тымъ собѣ голову ломлять та и бѣдный народъ мучать, розрывають, нищать безъ милосердія такъ, що вôнъ нынѣ найбѣднѣйшій и найнещасливѣйшій на свѣтѣ. Лютѣ каты! Та чогожь вы ся чѣпили до сего народа? Та на що робите зъ него неприродне, нелюдске чудовище? Вы чистѣ страхопуды, що повлазили въ руске просо и воробцѣвъ не вôдогнали и просо вытолочили.

Тожь бѣдный народе рускій, прозри вже разъ, най ся надъ тобою нѣхто не збиткуе! Бесѣда російска е для себе — а твоя бесѣда е для тебе. Богъ кожду бесѣду розумѣе и четвертою заповѣдію Божою приказавъ кожду бесѣду любити. Нарôдъ россійскій есть для себе а ты его можешь и повиненъ любити, але свого ся не цурати, бо близша сорочка якъ свитя. Прецѣнь мы знаемо, якъ то тота робота йде. Москалѣ дають двомъ або тремъ зрадникамъ у Львовѣ грошѣ а тотѣ сховавши ся за плôтъ та прикривши ся плащемъ твердорускости, за тѣ грошѣ завертають народови голову газетами та книжочками, що той нарôдъ есть москаль, а опôсля рôкърôчно выказують, кôлько то они нафабрикували москалѣвъ, и зновъ просять о грошѣ. Але тота робота дуже погана и нечестна. Така робота далеко гôрша вôдъ роботы здрадника Юды. Тою мерзенною роботою тѣ пôдлѣ найиметы-послугачѣ продають та забивають свôй власный рôдный нарôдъ. Се дѣло чорне, юдашôвске тымъ бôльше, що тотѣ платнѣ здрадники пôдлѣ найиметы-послугачѣ лучать ся зъ найтяжшими ворогами сего бѣдного народа т. е. зъ Поляками. Тожь вже бы разъ часъ тому торговаю голову скрутити, бодай тутъ въ Америцѣ на вôльнôй земли; бодай тутъ нехай насъ выпустять зъ своеи опѣки тѣ пôдлѣ запродавцѣ, нехай насъ не туманять своими

чудацкими забаганками. У нихъ вже затративъ ся розумъ и серце имъ застигло а совѣсть ихъ цѣлкомъ вже здеревѣла. Они вже погорбатѣли такъ, що нарôдъ справедливо называе ихъ „Кацапами" т. е. „какъ цапы" и навѣть сама могила ихъ не выпростуе.

Але най они собѣ будуть якй хотять, та ты, народе, диви ся здоровымъ, хлопскимъ розумомъ и розпôзнай добре тыхъ здрадникôвъ, та прожени прочь вôдъ себе вразъ зъ ихъ наукою и крутарствомъ яко здрадникôвъ народу. Мы не е жаднй Москалѣ, такъ якъ мы не е Поляки анѣ Чехи, анѣ Хорваты, анѣ Болгаре анѣ Литвины — мы е чистои крови Русины, що мешкаемо на Угорщинѣ, въ Галичинѣ и въ Росіи по цѣлôй Украинѣ. Наша бесѣда не есть московска, анѣ ческа, анѣ хорватска — але руска. Наша бесѣда е красша чимъ московска або польска, тото вже давно ученй люди написали (Miklositch). Наша руска бесѣда, що до своеи красоты, що до милозвучности занимае друге мѣсце мѣжь свѣтовыми мовами. Перша есть италійска а друга наша руска. Сесе вже давно признали всѣ ученй языкословы. Насъ есть велика сила народу, бо насъ есть 35 міліонôвъ Русинôвъ, отже й мѣжь самыми Славянами занимаемо друге мѣсце. Мы не потребуемо бути причепою до нѣкого, анѣ латкою на чужй дѣры. Мы е нарôдъ великій и тому на насъ ласй такъ Поляки якъ и Москалѣ, щобы насъ до себе загорнути, а коли мы не хочемо добровôльно до ныхъ ити, то хотять насъ розбити и ослабити, бо боять ся насъ на будуче. Они вже ся пережили и розпадають ся въ собѣ, а мы еще не жили. Намъ приходить часъ до житя, они то знають и тому радй бы насъ здусити. Та здусити тôлько народа нѣхто не годенъ. Тому они наймають здрадникôвъ и платять имъ грубо, щобы насъ розбивали въ собѣ. Они то добре розумѣють, що бѣдна и нещаслива тота родина, де въ рôднôй хатѣ жеруть ся мѣжь

собою якъ псы. Тамъ, въ такôй родинѣ, нема житя, лишень пекло, тамъ нѣчого не доробляять ся, а противно, зъ часомъ все знидѣе и пропаде.

Таке пекло сотворили у насъ Москалѣ и Поляки. Москалѣ черезъ своихъ платныхъ аґентôвъ вытворили нашихъ москвофілôвъ, а тй зновъ въ спôлцѣ зъ Поляками вдерли ся до нашои бѣднои рускои родины и счинили въ нѣй чисте пекло. Десь на свѣтѣ народы въ згодѣ бодай на однôмъ поли, а въ насъ въ нѣчôмъ нема згоды. Та чому? Бо у насъ здрадники увиваюгь ся, якъ тй сатаны по пеклѣ, и бурять спокôйный народъ проти себе такъ, що у насъ судный день. Сынъ повстае противъ отця, братъ проти брата, а вороги нашй затирають руки и радують ся, що той красный, спокôйный, працьовитый, здоровый нарôдъ розпадае ся въ собѣ. До того нѣколи бы не дôйшло, якъ бы весь нарôдъ любивъ свою бесѣду и плекавъ еи та знавъ свою силу.

Москвофілы запродали и запродають Москалямъ та Полякамъ бесѣду народа та и самъ народъ, а черезъ се на ихъ душу упаде тяжке прокляте вôдъ Бога и вôдъ цѣлого народу. Нашй дѣти колись будуть ихъ проклинати у гробѣ за то, що иншй народы двигають ся и розвивають ся а мы завсѣгды наймитами та прихвостнями чужихъ людей, мы завсѣгды вь комôрнôмъ у чужихъ, коли тымчасомъ моглибысьмо бути своими панами у своѣй власнôй хатѣ.

Тй здрадники гадають, що Москалѣ приймуть насъ якъ своихъ братôвъ або якъ свôй нарôдъ. Се ошуканьство. Нѣколи! Они (Москалѣ) завсѣгды мають насъ за „хахлôвъ" (хлопство) и самй насъ вôдтручують та вôдпихають въ кутъ. Имъ лишень подобають ся нашй здоровй руки и нашь кервавый грôшь, та боять ся, абы мы не зажадали свого права до землѣ и до ряду, и тому насъ дусять.

Такъ само и Поляки хотять, абы мы имъ слу-

жили а свого права до всего зрекли ся — и удають що они насъ люблять и хотять бути намъ братьми. Се все ошуканьство! То така любовь и приязнь якъ тутъ въ Америцѣ Айришѣ насъ люблять. Они люблять насъ за здоровѣ руки и за то, що на ныхъ працюемо и даемо имъ грубо заробляти. Ану якъ ты хорый, чи айришь дасть тобѣ ѣсти, або чи прийме до хаты? Таке саме але сто разъ гôрше, есть зъ любовію Москалѣвъ и Поляковъ до насъ.

Землю нашу загарапчили, а намъ кажуть панщину робити. За нагаѣ маемо имъ руки цѣлувати. и своеи бесѣды ся выречи, и жадного права до нѣчого не мати, и дѣти свои у наймы посылати, а хлопцѣвъ що найздоровѣйшихъ до ихъ вôйска вôддати и кровь свою за нихъ проливати, а они господинове и на нове грошѣ збивають а за то въ шкôру насъ луплять. Отъ яка то любовь! Ану подивѣть ся до Росіи, де жіе нашь нарôдъ, той самъ нарôдъ що и мы тутъ въ Галичинѣ, въ Угорщинѣ и на Буковинѣ, ану, кажу, подивѣть ся, що Москалѣ зъ нимъ зробили? Землю ему забрали до чиста и невôльникôвъ поробили зъ того народа, они Москалѣ спôльно зъ Поляками.

Паны московскѣ и польскѣ у едно запосѣли по десять тысячь и по сто тысячь десятинъ поля а навѣть и бôльше а бѣдному рускому хлопови и кусника землѣ пôдъ хату не дадуть такъ, що вôнъ бѣдака зъ голоду примирае. А дежь ихъ серце для народа нашого? На то не зважають, що мы ихъ братя и „одинъ нарôдъ“, але луплять бѣдного Русина до останка, а нашѣ москвофіли кажуть, що тамъ рай и братерство. Впередъ идѣть самѣ та спробуйте того раю та братерства а вôдтакъ намъ скажете про тѣ блаженьства. Мы тымчасомъ будемо собѣ спокôйно жити и працювати та добивати ся волѣ своеи власной, мы хочемо свою хату будувати и въ своѣй хатѣ мешкати, а не при чужихъ паньскихъ палатахъ на вартѣ стояти и мерзнути якъ та собака.

Пôйдѣть вы господине Борухъ трохи до Москалѣвъ на службу, якъ вамъ нашъ хлѣбецъ не сподобавъ ся а мы собѣ таки такъ лишимо ся при своѣй хоть бѣдненькôй хатѣ и при своихъ хоть грѣшненькихъ и не благочестивыхъ людяхъ и при своѣй рôднôй бесѣдѣ, хоть она вамъ обмерзла.

Намъ наше дороге! Все, що наше, то нашъ найдорожшій скарбъ, и мы того скарбу не запродамо за обѣцяні грушки по вербахъ. Зъ Богомъ Парасю! Баба зъ воза, конямъ лекше. Вы всѣ москвофілы гонѣть до Москалѣвъ и запрягайте ся до славного московского и польского воза, а мы осѣдемо шкапятами на своѣй тарадайцѣ. Лѣпше сидѣти на своимь бѣднôмъ возѣ и поганяти своими конятами, якъ бути самому запряженымъ неначе паньскій кôнь до паньскои золотистои кариты и вôдбирати гарапы по хребтѣ. Погадайте и розважте, люде добрі, чи то правда чи нѣ? Та якъ розважите своимъ розумомъ, то вже разъ покôнчѣть зъ тыми здрадниками такъ, якъ та погань на се заслугуе.

ДАЛЬША ГАНЬБЛЯЧА РОБОТА МОСКВОФІЛÔВЪ.

Москвофілы збратали ся зъ Поляками и не допускають до того, абы нашъ народъ розвивавъ ся на своѣй рôднôй бесѣдѣ, не мавъ своихъ рускихъ шкôлъ не говоривъ тою бесѣдою, котру выссавъ зъ грудей материньскихъ, не мавъ нѣ рускои книжки нѣ письма, и за то они здрадники народа. Каты люті народа!

Москвофілы хочуть здрадити 35 міліонôвъ народа и запродати або Полякамъ або Москалямъ, щобы тôлько насъ не було на сьвѣтѣ, и за то ганьба имъ яко юдамъ, ганьба яко ворогамъ нашимъ! Они не гôдні абы ихъ годувати нашимъ хлѣбомъ! Нехай завчасу идуть до Москвы, або до Польщѣ. А ты, народе рускій, не грѣй гадюкъ за пазухою, бо они тебе кусають и смерть тобѣ спричиняють!!!

Но прошу я тебе, дорогій брате Русине, розважь ще одну рѣчь. Але розважь добре! Всякій чоловѣкъ на свѣтѣ мае право до самостôйного житя. Що то значить? То значить, що кождый чоловѣкъ мае право мати свою хату, свôй кусникъ землѣ, и то все, що до житя потрѣбне. Звôдки то право йде? То право плине зъ самои природы людскои; чоловѣкъ до нѣкого не належить, тôлько до одного Бога, котрый его для себе сотворивъ. Навѣть родичѣ своѣй дитинѣ не могуть того права вôдобрати такъ, щобы она до смерти нѣчого свого не мала. А коли бы такй родичѣ знайшли ся, щобы вôдобрали своѣй дитинѣ те право, то они бы поступили несправедливо и мали бы грѣхъ передъ Богомъ. Жаденъ панъ не може слузѣ заказати, щобы она не мала свого бѣля, свого цента зложеного и всего того, що до житя потрѣбно.

Такъ само якъ кождый поодинокій чоловѣкъ мае право до самостôйного житя, такъ само мае право и кожда родина и громада и кождый якій небудь народъ. — И мы Русины маемо право на свѣтѣ до самостôйного житя. До того, абы чоловѣкъ мавъ все те свое, чого ему до житя потрѣбно, кождый черезъ цѣле свое жите старае ся такъ для себе якъ и для своихъ дѣтей, бо такъ вже ему наказуе серце и розумъ. Подôбно и кождый народъ на сьвѣтѣ старае ся цѣлими вѣками за свою самостôйность и каже собѣ: бодай мои наслѣдники будуть мати тото, до чого я не мôгъ добити ся.

Єслижь якій народъ мусить зъ другимъ у спôлцѣ жити, то старае ся, абы мавъ такй самй права якъ той другій народъ, зъ котримъ у спôлцѣ жіе. Єсли спôльна вôтчина, то все спôльне: и тягарѣ и полекшѣ, и податки и доходы, и право и кары.

Мы Русины жіемо такъ въ Угорщинѣ, Австріи, Буковинѣ и въ Росіи. Мы всѣ платимо податки такъ, якъ и кождый а навѣть и бôльше; мы даемо свои

дѣти до войска и на войско платимо; мы платимо на школы, на професорôвъ, на суды и на панôвъ судiѣвъ, и на урядникôвъ и на мiнiстрôвъ и на самыхъ навѣгь монархôвъ, однымъ словомъ, мы поносимо всѣ тягарѣ такъ въ Угорщинѣ якъ и въ Австрiи та въ Росiи. За то мы всѣ повиннî мати такî самî права, якъ и иншî народы. Мы повиннî мати рускî школы, рускихъ урядникôвъ; нашî дѣти повиннî бути при желѣзницяхъ (тренахъ), при староствѣ, при намѣстництвѣ, при министерствѣ, при всѣлякихъ урядахъ, такъ, якъ иншî народы. Та чому такъ? Бо мы маемо до того право, за то платимо податки, щобысьмо могли въ державѣ жити и мати все свое.

А теперь пригадай собѣ, бѣдный Русине, тутъ на чужинѣ, яке то ты право маешь въ старôмъ краю? Де твои дѣти? де твоя бесѣда въ урядахъ? де Русины въ министерствѣ? Чому нема своихъ послôвъ? Чому нема университету? Чому? Бо намъ кажуть лишень платити а самî все загарапчили въ свои чужî руки и нашою працею давлять ся — а ты Русине втѣкай за море, бо або зъ голоду згинешь, або въ кримiналъ засадять, якъ будешь о свое упоминати ся. Страхъ погадати о тôмъ! Ажь кровь въ жилахъ бурить ся, и чоловѣкъ не знае, що сказати на таку кривду та на такiй злочинъ. Неразъ въ розпуцѣ гадае собѣ: Все одно, лѣпше згинути, якъ на тото безправство дивити ся. При всѣхъ выборахъ Поляки зъ Жидами бють и поштуркують нашими людьми, цыганять — голосы крадуть — пôдкуповують — розпивають хрунѣвъ — до кримiналу саджають — стрѣляють — заколюють. Та о що ходить? О то, абы рускiй народъ не добивъ ся свого права и не живъ лекше своимъ житемъ!! — „Недопустити ихъ жаднымъ способомъ до того, бо статнуть на ноги и намъ дорôвнають, та вôдберуть вôдъ насъ тото, що мы на нихъ доси заробили“—а радше сказати — „злупили — здерли на силу!“ Правда, яке

то погане, яке страшне!? А знаешь, що тобѣ скажу, мôй дорогій брате Русине? Въ тôй борбѣ за свое право нашого бôдного брата — москвофілы стають противъ руского народа и лучать ся зъ Поляками якъ тѝ два сердечнѝ братя.

„Зрадники!! Ганьба имъ!“ крикнешь, дорогій брате, крикнешь зô зболѣлого серця. Такъ есть. И теперь — якъ доходять вѣсти зô старого краю—москвофілы поцѣлувати ся зъ Поляками, подали собѣ руки на загладу при нашихъ народныхъ выборахъ. Отъ се разъ братерство! И они туманять народъ що они твердѝ русины. А нехайже они счезають вôдъ насъ у пропасть та въ бездонне багно зъ такою рускостію. — Та, люди добрѝ, на милôсть Божу васъ прошу, — погадайте вже собѣ що хочете, то таки повиннѝ вы сказати: „Ей слухайте но, вы москвофілы, все таки лѣпшій нашь Русинъ зъ села якъ той Полякъ, що нашу кровь ссавъ и ссе — тажь годѣ вамъ ставати противъ того народу, що ся такъ боре зъ ляхами за свое право. Єсли вже не хочете допомогчи тому народови, то бодай не ставайте по сторонѣ его ворогôвъ заѣлыхъ. То нечестно! То погано! то несправедливо, то грѣшно — то тôлько здрадникъ такъ робить!!“ Такъ сказавъ бы кождый чоловѣкъ на свѣтѣ. А прецѣнь нашѝ москвофілы такъ заковязли въ собѣ и такъ послѣпли на очи, що того анѣ чути, анѣ видѣти, анѣ розумѣти не хотять.

Господинове москвофілы, вôдъ Боруха почавши а на всѣхъ скôнчивши — говъ! — Слухайте, що народъ рускій вамъ яко здрадникамъ каже: „Мы васъ не тримаемо — идѣть собѣ до Москалѣвъ — станьте Москалями — станьте Поляками такъ, якъ много вашихъ вже стало въ старôмъ краю — станьте собѣ Турками чи Жидами — мы вамъ не боронимо, але чого вы насъ чѣпили ся? Лишѣть насъ въ спокою. Та бо вы анѣ туды анѣ сюды. И тамъ не хочете йти и насъ ся три-

маете. Чи васъ може опутало яке лихо чи вамъ хто очи запаскудивъ — чи въ головѣ вамъ помѣшало ся що вы такъ нечестно поступаете? То щось таке, якъ Юда, що Христа ненавидѣвъ а все за Нимъ волочивъ ся. Може й васъ мѣшочокъ зъ грôшми тримае при насъ? — Тажь розважте добре, що народъ приходить вже до свѣдомости и не дасть своихъ правъ собѣ выдерти и не дасть ся нѣкому заманити на твердорускôсть, бо вôнъ сто]разъ твердшій Русинъ, якъ вы всѣ москвофілы на купу. Вы маете розмягченый мозокъ а зъ нимъ и ваша рускôсть розплила ся на Москалѣвъ и на Поляковъ — а въ насъ рускôсть тримае ся купы, не розлазить ся такъ, якъ ваша. — Вы чужимъ народамъ служите, а свôй опустили; а мы чужихъ любимо и шануемо а свого ся не попускаемо и не пустимо ся, хотяйбы сто разôвъ тôлько було мѣжь нами здрадниковъ, якъ васъ дотеперь есть. Мы пятнуемо васъ яко здрадниковъ народа руского и яко нашихъ ворогôвъ явно передъ цѣлымъ свѣтомъ, и вы зъ того не обтрѣпаете ся, лишень будете ся вити якъ пискорѣ посоленѝ и будете сичати якъ гадюки надоптанѝ. Та вамъ се нѣчо не поможе, бо мы ще разъ вамъ кажемо, що вы здрадники народу, бо вы запродуете права руского народу и зъ найтяжшими ворогами того народа лучите ся. Се чорна одна пляма надъ вашимъ правымъ окомъ". — А теперь мы вамъ покажемо другу чорну пляму, чорну якъ смола надъ лѣвымъ окомъ такъ, що всѣ будуть видѣти, що цѣле ваше чоло чорне. Я сказавъ, що москвофілы галицкѝ суть не лишень здрадниками народу, але

ОНИ ЗДРАДНИКАМИ НАШОИ СВ. ГР. КАТ. ВѢРЫ.

Здрада народу есть такъ погане дѣло, що сего не може ся допустити нѣхто, лишень чоловѣкъ „выродокъ" зъ скривленымъ характеромъ — запроданець мерзкій — чоловѣкъ безъ наймеишого сумлѣня. Въ

исторіи читаемо много фактôвъ здрады, але такого факту, абы хтось цѣле свое жите посвячувавъ на здраду и то цѣлого народу, того народу, зъ котрого выйшовъ рѣдко подыбаемо въ исторіи. Наша історія буде могла записати, що на Руси вылѣзло зъ руского гнѣзда много такихъ выродкôвъ нелюдскихъ, котрѝ утворили нечестиву кумпанію и посвятили цѣле жите свое на чорну здраду народа свого. Тѝ здрадники чѣпили ся нашого народу якъ тѝ кôньскѝ пявки и высисають кровь зъ него не тôлько въ старôмъ краю, але перейшли широке море и на свобôднôй земли Колюмба дальше нищать живый организмъ своихъ братôвъ. Въ заплату за се діявольске дѣло вôдъ всѣхъ поколѣнь руского народу дôстануть пятно здрадникôвъ а Богъ тяжко осудить ихъ за кровь ихъ братôвъ, за ту неволю, за тѝ слезы, за тѝ мозолѣ, за той пôтъ, що проливали въ борбѣ за свои права, якихъ черезъ здрадникôвъ не могли добити ся. — Сира земля буде ихъ дусити у гробѣ такъ, якъ они у спôлцѣ зъ ворогами дусили и дусять сей бѣдный нарôдъ рускій. А однако, мои добрѝ братя Русины, тота тяжка здрада не може порôвнати ся зъ тою здрадою, якои допускають ся москвофілы що до св. греко-кат. вѣры. Тутъ вже нема слôвъ, якими бы можна ихъ назвати. Тутъ они заступають діяволôвъ и навѣть гôрше роблять якъ самѝ діяволы, бо приводять бѣдный темный народъ до утраты св. гр. кат. вѣры. Боже милый! кôлько душь затраченыхъ мають они на своѣй совѣсти! Тѝ всѣ душѣ станути при ихъ смерти и проклинуть ихъ зъ кôсточками. бо черезъ нихъ они загирили свою св. греко-кат. вѣру.

Вы знаете, братя Русины, що мы народъ бѣдный, поневоленый, запроданый таки тыми самыми москвофілами — не маемо нѣчого на свѣтѣ, тôлько Бога Отця небесного на небѣ и св. греко-католицку Церковь, матерь нашу на земли, и въ серци чисту святу Хри-

стову вѣру, котрою насъ кормить наша мати св. греко кат. Церковь. То цѣлый нашъ скарбъ, котрый насъ тѣшить и ратуе, и слезы отирае и дае солодку надѣю на щасливе позагробове житє. Зô всего вже насъ обдерли нашѣ приятелѣ, и все намъ забрали по рôжныхъ краяхъ и загнали въ чужину шукати кусника хлѣба — и розôйшлисьмо ся такъ, якъ сироты безъ отца и безъ матери. Одно ще намъ лишило ся: свята жива греко католицка вѣра у серци. — И дивѣть ся, мои братя Русины! Лукавѣ вороги и того намъ жалують. Грошѣ великѣ накладають и кажуть гнати за нами ажь за море и тутъ насъ лапати та живцемъ намъ выдирати зô серця нашу вѣру а зъ нею и любовь до народа и до своеи Церкви и до свого Владыки. Страхъ, якѣ тѣ вороги лукавѣ та несытѣ!

Мы, бѣднѣ Русины, прибитѣ, приголомшенѣ въ старôмъ краю, прийшовши до Америки и заледво зачали опамятуватись, а ту непрошенѣ опѣкуны вже манять насъ до себе. За дармо готовѣ крестити, за дармо шлюбъ давати, церковь намъ поставити — все нѣбы за дармо, бо царь платить а потому спутавши насъ за обѣ нозѣ, далѣ лупити скôлько можь буде. И многѣ зъ насъ несвѣдомо навѣть и не знаючи, якъ то ся стало — опинили ся въ схизмѣ, стали въ наймы у чужихъ, таки у ворогôвъ нашихъ. Зъ початку намъ попускали и кормили нѣбы бѣленькимъ хлѣбомъ; давали газету за дармо, котра якъ та ласиця або тхôръ закрадала ся до нашого серця, щобы удусити живу св. гр. кат. вѣру. А потому затуманили насъ до чиста тай лишили неначе той пень вôдтятый вôдъ кореня, щобысьмо сохнули и вянули, а они щобы потому мали зъ чого собѣ добре сѣджене зробити.

Отакъ то зъ нами бѣдными Русинами зроблено тутъ въ Америцѣ! И хтожь тому винуватый? Правда, самъ чоловѣкъ всему винуватый. Алежь бо той бѣдный чоловѣкъ не пôшовъ самъ вôдразу у яму та на

ослѣпъ не кинувъ ся въ пропасть. Єго провадили лукавû провôдники и очи ему завязали, щобы не видѣвъ куды йде, а потому пустили єго надъ пропастію тай сказали: „иди вже самъ смѣло и просто тутъ добра дорога" — и якъ разъ той бѣдный чоловѣкъ гопвувъ у пропасть. Давъ бы Богъ, щобы ся не забивъ, то ще якось зможе выдрапатись звôдтамъ! Але тû лукавû безъ серця провôдники — Господь бы ихъ скаравъ тяжко — Боже, прости ми грѣха за таке слово, але оно зъ болю вырвало ся — тû лукавû, безсердечнû провôдники лишили ся самû на березѣ, а бѣдного Русина пхнули въ яму мѣжь дикихъ звѣрôвъ, щобы тамъ загибъ марне!

Хтожь то такій? — Се лукавû провôдники, мои братя Русины. Се нашû москвофілы! Се тû лукавû провôдники такъ въ старôмъ краю якъ и тутъ въ Америцѣ. Они въ старôмъ краю ще ослѣплюють народъ, приготовують до затраты вѣры черезъ газеты платнû Москалями, а до Америки высилають своихъ агентôвъ, котрû тутъ увивають ся якъ голоднû вовки середъ лѣса, та всѣлякими способами заганяють нашъ народъ до схизматицкои ямы, де опôсля они гивуть для Руси. Выдруть зъ серця вѣру, злупплять руску шкôру, повыколюють очи ласки Божои — и такъ замучують бѣдного Русина, якъ те невинне ягня нещасне. Тутъ въ Америцѣ они ся такъ знають, якъ лисû конѣ. — „Поступъ" и „Правда" то близнюки, нѣбы сварять ся то зновъ братають ся — а разомъ всегда бють о нашъ бѣдный народъ такъ, що сей — вже въ старôмъ краю заслѣплевый — дае имъ вѣру и зъ завязаными очима иде до схизмы. А провôдники? Провôдники благочестивû, непорочнû — пхнувши бѣдного Русина до ямы — самû стоять нѣбы при греко католицкôй Церквѣ и при греко-католицкôй вѣрѣ. Облудники! Здрадники! Та чому самû вже разъ не скочите въ то багно? — Ага! не дурнû. Они знають, що тамъ нема що

робити тай мѣшочокъ тамъ невеликій — а ту и грошики суть, ну и чорне дѣло робить ся — дѣло здрады. Они безъ того мерзенного дѣла не можуть жити такъ, якъ піякъ безъ горѣвки. Здрада пересякла вже ихъ кости и мозокъ, тому они якъ фарисеи удають побожныхъ и праведныхъ греко-католикôвъ а въ серци вже давно затратили вѣру. И то инакше бути не може. А дежь бы чоловѣкъ честный такъ поступавъ, щобы письмомъ и наукою та своимь поведенемъ заганявъ народъ до схизмы, а самъ говоривъ, що вôнъ греко-католикъ? Чистый брехунъ и фарисей! — Вôнъ ненавидить свôй нарôдъ такъ тяжко якъ той ляхъ ненавидить Русинôвъ, що ся о свое право упоминають.

Москвофілъ не терпить хлопа. — Вôнъ его называе мудьомъ. — Вôнъ въ старôмъ краю не пустить его до хаты, але каже ему въ кухни ждати. — Вôнъ хлопови завдае тяжкі посты а самъ жре мясо и въ пôстъ великій. — Тобѣ хлопе й молока не вôльно ся ткнути а москвофілъ курку лупить въ середу або и въ пятницю, навѣть у пôстъ.

Даруйте, братя Русины, що я ся трохи унѣсъ тай ставъ вичислювати ихъ честноты. Се не мое и не ваше дѣло. Нехай Господь судить ихъ лицемѣрства и честноты, если які мають. Менѣ о що иньше ходить. Я хочу вамъ всѣмъ сказати, що такъ въ старôмъ краю якъ и тутъ москвофілы пôдготовують народъ до схизми а передъ свѣтомъ заслонюють ся тымъ, що они лишень учать нарôдъ правды, честноты и любомудрія. Лицемѣрство ховають а любомудріе напередъ выставляють. Се все есть чиста лжь. Они объ тôмъ самі добре знають и кождый, котрого они привели до утраты вѣры, тото имъ въ очи скаже.

Правдою есть, що они здрадники вѣры. Москвофілы нашi мають цѣлу історію свою и своихъ предкôвъ, зъ котрыхъ головні ихъ свѣтила всегда загирували свою вѣру та поганьбили цѣлый рускій народъ

нашъ. Ихъ головнй славнй борителѣ всѣ поломили присягу и здрадили народъ, державу и св. греко-католицку вѣру. Оть то вамъ слава! Отъ маете чимъ похвалитись. Тй здрадники подали насъ всѣхъ въ пôдозрѣне. По свѣтѣ говорили, що Русины здраджують державу и народъ свôй а що найгôрше – вѣру свою. Мы черезъ тыхъ здрадниковъ нѣгде вѣры на мали — мы не смѣли нѣкому въ очи просто подивити ся, така ганьба на насъ упала черезъ тыхъ здрадниковъ чужихъ наймитовъ. А сыны тыхъ здрадниковъ и ихъ накоренокъ, на той часъ якъ монарха слѣдивъ за здрадниками, притихли и утѣкали де могли, щобы до криминалу не дôстали ся.

Церковь свята много разôвъ вôдкрывала облуду тыхъ здрадниковъ, но они заразъ присягали, що они вѣрнй свому Владыцѣ, абы ихъ вôдъ мыски и книша не вôдганяти — а поза плечѣ дальше свое чорне дѣло всѣлякими способами провадили. Дивѣть ся, люди добрй, яка въ нихъ присяга!! Москвофілы священники въ Галичинѣ посылали своихъ людей на вôдпустъ до схизматиковъ и казали имъ тамъ сповѣдати ся и причащати ся, бо казали, що то все одно. А где ихъ присяга, яку складали при свяченю? А чи вѣра може бути подвойна? А чому они самй не пôйдуть до Росіи и не зголосять ся тамъ до службы, если имъ така солодка вѣра ихъ? Честный чоловѣкъ повиненъ такъ зробити. Єсли ты розумно и ясно перекованый що тамъ правдива Церковь и вѣра, то йди и не забирай мѣсця другому — а до своеи власти напиши ясно, що ты тамтого ся тримаешь. — А нашй москвофілы лижуть панôвъ по рукахъ, бють ся въ груди, очима завертають, на любовь ся покликують — а то все ошуканьство. Чогожь лицемѣрити? Двѣ правды нема. Або на право або на лѣво. Та на що имъ те говорити, коли они на те все глухй. Они й до Росіи не пôйдуть тай тутъ правды ся тримати не будуть.

Та чому? Бо они здрадники — зъ чорнымъ сумлѣнемъ — гонять помѣжь нашь бѣдный народъ якъ той вѣчный жидъ. Чисто жидôвска натура. Ты ему кажи, що хочешь — и наплюй му въ лице, и сто разôвъ выкинь за дверѣ, а вôнъ зновъ лѣзе до тебе и шукае гешефту. — Москвофiлы чистй гешефтярѣ торгують народомъ и вѣрою и Христомъ. Може не правда?! А дивѣть ся, люди добрй!

МОСКВОФIЛЪ ЗАПРОДУЄ ГР. КАТ. ЦЕРКОВЬ АЙРИШАМЪ.

Послухайте, люди добрй, и осудѣть самй, що то за люди тй москвофiлы. Якъ ще не було буллѣ, то всѣ люди тутъ въ Америцѣ готовй були записати свои церквы на руского епископа. Божь здоровый розумъ намъ диктуе, що оно такъ повинно бути пôсля всякого здорового розсудку. Та навѣть ухвалили въ Ню-Йорку, що и тй церквы, що записанй на лат. епископôвъ, мають старатись попереписувати на руского епископа. На що мы маемо бути пôдъ чужими головами, коли є своя. Та схизматицка наймичка „Правда" горлала проти того. „Американскій Русскій Вѣстникъ", одинока вѣбы греко-католицка газета пôшла зъ слѣдъ за схизматицкою наймичкою и собѣ такъ само горлала на цѣлу Америку, абы люди не записували своихъ церквей на руского епископа, бо вôнъ вôдтакъ запродасть айришамъ; а схизматицкій вѣникъ „Поступъ" ажъ захрипъ такъ скавулѣвъ за тыми першими и все накликувавъ людей, абы не давали своихъ церквей на руского епископа, бо вôнъ вôддасть айришамъ. Тымчасомъ коли такъ схизматицка наймичка „Правда" горлае и еи женихъ „Вѣстникъ" тай ихъ бахорище „Поступъ" те саме повторяють, то москвофiлъ Фекула вôддае церковь въ Troy, N. Y. айришови потайки — та ще й обчорнивъ свого епископа передъ айришомъ. Отже роздумай собѣ теперь,

дорогій брате Русине, и скажи, хто запродуе церковь, чи епископъ чи москвофілъ? Чи се не ошуканьство? чи се не обмана? чи се не фарисейство? чи се не злоба? чи се не туманене бѣдного народа въ живй очи? Москвофільска наймичка „Правда", ей женихъ „Вѣстникъ" тай ихъ бахорище „Поступъ" кричать на епископа, що запродасть церквы айришамъ, а одномышленникъ того плюгавого супружества, москвофілъ Фекула, вôддае запродуе церкву айришови. Самъ робить те, передъ чимъ другихъ остерѣгае. Та Русинъ твердый, Русинъ, що хоть трошки чести мае, на таке бы нѣколи не вôдважився. Таке може зробити лишень москвофілъ! — Видишъ, брате Русине, що то за насѣне, тй москвофілы! И они твердй Русины? Розсуди самъ.

Старый татуньо москвофіль туманить народъ, абы не давали церквей въ опѣку свому рускому епископови, бо вôддасть айришамъ, а его зять гала-драла пôгнавъ до айриша і вôддав ему церковь. Отъ куды стежка въ горохъ!

Тотй благочестивй москвофілы высиджують у айришѣвъ та голову имъ вертять проти епископа. Недавно зôбрали ся въ Скрентонѣ и далѣ скаржити нашого епископа; що вôнъ спроваджуе священникôвъ Русинôвъ не москвофілôвъ, мовь бы се було противъ св. вѣры. Чи вы таке чули, люди добрй?! Вже ходять до латиньскихъ епископôвъ и просять, абы ихъ пріймили за своихъ, и щобы не рускихъ священникôвъ пріймали, котрй зъ бѣдного народа вышли, але абы пріймали радше англикôвъ або зъ Росіи. Лицеміры!! А дѣти бѣдного народа де подѣнуть ся? Вовки неситй, вы рускимъ дѣтямъ зъ горла выдираете кусникъ хлѣба! То вы смѣете скаржити епископа передъ айришомъ за то, що вôнъ пріймае рускихъ священикôвъ и то якъ разъ тыхъ, котрй вышли зъ народа зъ пôдъ сельскои стрѣхи, де ихъ отець и мати тяжко

працюють на куснику поля и чекають помочи вôдъ своеи дитины, на яку все дали, що мали, абы она стала священикомъ!

Га, мои братя Русины! Якъ вы тутъ не заплачете самі̂ надъ собою, то хиба серця не маете. Мы справдѣ нещастві̂! Нехай бѣдный рускій народъ пропадае безъ священника,—нехай священникъ, що выйшовъ зъ пôдъ сельскои стрѣхи, нехай гине пôдъ плотомъ, на то нема ратунку, бо москвофілы хотять всьо зъѣсти и проковтнути — цѣлого Русина зъ кôстками!! Але скорше удавишь ся, поганый здраднику, якъ ты нашь народъ згладишь!

ОДНО СТАЛО МЕНѢ ЯСНЫМЪ.

Я собѣ гадавъ, що москвофілъ, то собѣ отъ плюхенькій чоловѣчокъ, що хоче бути аристократомъ — хоть неодинъ на голôй соломѣ родивъ ся — и надувае ся широко, бо рахуе на велику Росію, що заступить его, якъ не стане ему гроша въ кишени або хлѣба, а то я виджу, пôзнаю, що москвофілъ нелюдске сотворѣне. Вôнъ хоче все пожерти, що тôлько видить. Та вже ѣджь собѣ що хочешь, тôлько до священникôвъ не бери ся и народъ рускій лиши на боцѣ — а решту я тебѣ не бороню зъѣсти.

Теперь я трохи порозумѣвъ, чому то москвофілы такъ зненавидѣли нашого гр. кат. епископа, та такъ въ „Правдѣ" пишуть проти него — и Боруха садять на епископа. То тому, що нашь епископъ выйшовъ зъ бѣдного народа и для бѣдного народа мае щире и любляче серце, а москвофілы народа ненавидять и торгують нимъ такъ, якъ худобою на ярмарку, и ошукують его та запродують у наймы чужимъ. Видко дѣло, що ихъ страхъ збирае, абы епископъ не схотѣвъ сего народа боронити тай ему очи отворити, бо тогды мусѣли бы зôбрати свои манатки на плечѣ и ѣхати до Росіи або до Платона, або до Галичини. Ага —

теперь менѣ вже ясно. Та дай Боже, щобы народъ нашъ прозрѣвъ. Дай Душе святый, абы нашъ рускій народъ просвѣтивъ ся свѣтломъ небеснымъ та прогнавъ тьму вôдъ себе. Дай то Христе, Сыне Божій, абы мы Русини воскресли зъ того гробу, въ якій тї здрадники насъ вкинули! Теперь вже стало яснымъ и

ИНШЕ ДРУГЕ ДѢЛО.

Яке? Дуже цѣкаве. Варто послухати. Вы собѣ, мои читателѣ, пригадуете, що я на початку сказавъ? Я сказавъ, що вôдбуло ся гучне весѣле — гучне та на цѣлу Америку славне. Подруживъ ся „Американскій Русскій Вѣстникъ" зъ девушкою „Правдою", а Борухъ бувъ за дружбу. Но вы певно цѣкавї знати, хто то ихъ вѣнчавъ? Отъ се власне цѣкава рѣчь. Я думаю, що папа Жатковичь не мôгъ вѣнчати, бо вôнъ власне справлявъ весѣле. Епископъ Угринъ бувъ другій дружба. Та якъ? Епископъ дружбою? Та чому бы нѣ! Въ такôй вѣрѣ все можливе. Може епископъ Угринъ коршмаромъ бути, то чомужь не може дружбити? Остае отже, що якійсь специяльный еґомосць мусѣвъ ихъ вѣнчати. Ану чи вгадалибысьте хто? Нѣякъ не вгадаете. Мушу таки самъ сказати, бо я бувъ на шлюбѣ. На тото вѣнчане запросили не когобудь, але самого доктора Васовчика. Вôнъ добре знавъ девушку „Правду", бо зъ нею въ сусѣдствѣ мешкавъ, а до жениха „Вѣстника" ѣздивъ въ сваты и укладавъ контрактъ передъ заручинами. — Тото ему коштувало много роботы. Написавъ ся бѣдачиско безъ кôнця и мѣры, то до „Правды" то до „Вѣстника", заки звѣвъ ихъ разомъ до купы. Що правда, потерпѣвъ вôнъ трохи черезъ сесе сватане, бо люди вышмарили его зъ Олифанту, але за то бувъ на весѣлю и добре ся бавивъ. По весѣлю дръ Васовчикъ, очунявши на дорозѣ, пôзнавъ свое прикре положене, тымъ бôльше, що й нашъ епископъ щось кривымъ окомъ споглядавъ на

те весѣле, а навѣть — якъ повѣдають — пôславъ ему письмо, абы вже бôльше шлюбôвъ не дававъ.

Дръ Васовчикъ розгнѣваный дуже на епископа, що важивъ ся перешкаджати ему въ его шляхотныхъ подвигахъ для добра Церкви — ставъ вередувати на епископа, що вôнъ запроданець Украинець, хоче буллю завести, та всѣхъ людей запродати айришамъ. — „Люде, станьте за мною, а я покажу, що вôнъ (епископъ) жаднои власти не мае" и т. и. говоривъ дръ Васовчикъ. А якій тому конець? Конець такій, що люде стануди за епископомъ, его вышмарили, а вôнъ сейчасъ, по нарадѣ зô свахою та сватами, поѣхавъ впростъ до Пітсбурґа и вôддавъ ся въ опѣку айришови, обѣцюючи ему вѣрно служити и буллю заховувати. А теперь я не знаю, чи то той дръ Васовчикъ москвофілъ, чи айришь? Судѣть вы самй, добрй люди. Менѣ лишень стало яснымъ то, що всѣ тй вôдъ „Вѣстника" и „Правды", котрй такъ на епископа нашого горлують, то суть найбôльшй запроданцѣ, здрадники, хрунѣ. Отъ тото менѣ ясне.

Гей, братя Русины! отвирайте очи и дивѣть ся на чуда и дива, якй у насъ дѣють ся!! Ану но до дѣла: гонѣть тыхъ запроданцѣвъ вôдъ себе на сто вѣтрôвъ, тажь то крутарѣ, якихъ свѣтъ не видѣвъ. Инакше пишуть, а инакше роблять. Тажь самъ Жатковичь и Угринъ въ спôлцѣ зъ айришами! Гей! хто бы ся сего сподѣвавъ?! Ото опѣкуны нашои греко католицкои Церкви! А мы дотеперь нѣчо не знали!

ТЕПЕРЬ ДО ТЕБЕ, НАРОДЕ, СЛОВО.

Народе Рускій! Кличу до тебе голосомъ архангельскои трубы, збуди ся! Встань! Прозри вже разъ та диви ся, хто Тебе запродуе! То не нашь епископъ запродуе народъ, але урядники „Соединенія", москвофілы и айришкй лизуны. Народе, стань при своѣмъ Владицѣ, бо на него нападають злочестивй вороги зъ

усѣхъ боковъ, але несправедливо. На него вже напали айришѣ и роблять надъ нимъ инквизицію, а зъ ними злучили ся священники запроданцѣ и москвофілы и схизматики. Столько вороговъ а вонъ самъ одинъ боре ся и смѣло водкидае вороговъ якъ пилку на бокъ, та жде помочи водъ народу и водъ вѣрного священьства. Нашь епископъ зъ народу выйшовъ, тожь народъ мае его оборонити. Нашь епископъ не мае нѣчо въ рукахъ, такъ, якъ Христосъ — мае лишь науку Христову и серпе руске, любяче свой народъ и свою греко-католицку Церковь, та кождому сипле правдою въ очи. Мы повиннѣ всѣ якъ одинъ мужь станути при нашомъ епископѣ, щобы вороги знали, що въ насъ есть сила — мы не дамо ся. Кождый Русинъ греко-католикъ, кождый Мадяръ греко католикъ, кождый сынъ нашои греко-католицкои Церкви повиненъ сейчасъ станути смѣло противъ здрадниковъ и заштапувати тѣ здрадливѣ напады на нашого Владыку, нашого Отця, нашого зверхника церковного.

Не слухайте сплетнѣвъ, якѣ вороги выписують, або выговорюють на Владыку. Кождый зъ насъ якъ почуе яке слово проти Владыки, най сейчасъ запротестуе проти того, а хотяй бы се бувъ не знати хто, то сейчасъ най му скаже въ очи: „Не вольно на нашого Владыку анѣ слова говорити, бо то нашь зверхникъ водъ Бога посланый до народу, мы его маемо слухати и за него молити ся".

Кождый зъ насъ най ся розвѣдуе добре, хто пойшовъ на службу до айришѣвъ: чи, Владыка, чи тотѣ господинове водъ „Вѣстника" и водъ „Правды"; — хто робить баламуту: чи Владыка, чи тотѣ запроданцѣ водъ „Правды" та водъ „Вѣстника"; — хто буллю заводить: чи Владыка, чи тотѣ, що пошли на руку айришамъ. Они въ ґазетахъ складають все на Владыку, а самѣ поза плечѣ тото власне роблять, що Владыцѣ закидають. Та на те все мы вже маемо до-

казы и вже насъ нѣхто не ошукае, анѣ москвофілъ Обушкевичь въ „Правдѣ", анѣ Жатковичь въ „Вѣстнику", анѣ Борухъ въ литературѣ, анѣ Дръ Васовчикъ въ своѣмъ мудрôмъ — о дуже мудрôмъ — поступованю. Мы вже ся розпôзнали. Теперь буде рахунокъ ясный и чистый, нехай народъ знае. Вамъ, враги чорнй, нѣчо вже не поможе, що вы теперь кинулй ся на епископа та назвали его украиньскимъ епископомъ. Тымъ вже вы его не зганьбите. Вы его назвали Полякомъ и Мадяромъ, то чомужь не м жете назвати ще й украинцемъ и радикаломъ. Але лишень одно забули вы, господинове вôдъ „Вѣстника" та вôдъ „Правды" а и вы Дръ Васовчикъ, котрый якось не може вамъ того потолкувати — хотяй дуже ученый— що вы якъ разъ зовсѣмъ себе зганьбили тымъ, що пишете. Тажь вы дали собѣ свѣдоцтво неуцтва и морального убожества, закидаючи епископови, що вôнъ Украинець. Чому? Бо вы не знаючи, що то е Украинець, хотѣли тымъ епископа зганьбити а тымчасомъ тымъ принеслисьте ему славу а собѣ ганьбу. А не знаючи, що то есть радикалъ, вы самй радикалами стали. Тожь теперь порозумѣйте добре, всѣ гостѣ зъ весѣля и вы Отче духовный, щосьте вѣнчали „Вѣстника" зъ „Правдою", що вы самй е радикалы чистои крови — а украинцемъ вы не то що не варта бути, але навѣть чобôтъ ему вычистити не гôднй. Послухайте отже дръ Васовчикъ и вы пане дружбо Борухъ тай вы всѣ москвофілы на купу, а я вамъ потолкую, що то есть той украинець а що радикалъ, а втогды побачите, якй вы дурнй всѣ на купу. Щобы однакъ дръ Васовчикъ не дуже гнѣвавъ ся, що я тутъ простий собѣ чоловѣкъ не докторъ, хочу учити доктора, то прошу его дуже красно прочитати собѣ за украинцѣвъ статію, написану черезъ мадярского патріота дра Fekete Nagyivany въ „Ukrainische Rundschau". Прочимъ, не докторамъ, у якихъ розумъ ясний

и не бракує доброи волѣ, поясню тутъ и то страшне украинство, якого нашй москвофілы так боять ся, а прочй по глупому за ними тй небылицѣ малпуючи повтаряють.

ЩО ТО ЄСТЬ УКРАИНЕЦЬ?

Украинець есть то Славянинъ Русинъ, котрый походить зъ Украины, широкого и розлогого краю, положеного въ царствѣ Російскôмъ. Кождый, хоть крихôточку письменный чоловѣкъ, може вычитати на всесвѣтнôй картѣ (мапѣ). — Украину замешкують Русины такй самй, якъ въ Угорщинѣ, Галичинѣ и Буковинѣ. Єсть ихъ тамъ зверхъ трійцять міліонôвъ — а насъ въ Угорщинѣ, Галичинѣ и Буковинѣ та въ Америцѣ, есть до пять міліонôвъ. Отже разомъ всѣхъ Русинôвъ есть звыжь 35 міліонôвъ.

Просвѣтно выбила ся на верхъ черезъ тяжку борбу одна часть сего великого народу, а именно Русины галицкй. Они здобули собѣ свои рускй ґімназіи, рускй школы по мѣсточкахъ, рускй институціи, мають своихъ рускихъ професорôвъ, рускй лицеи, рускй книжки, рускй катедры на университетѣ. А борять ся завзято за всѣ права руского народу на кождôмъ поли. Русины галицкй то правдивй мученики за права свого народу, бо они, борють ся за про те, абы Русины, були зрôвнанй зъ усѣма иншими народами въ державѣ. Русины галицкй помимо тяжкихъ перепонъ зô стороны Полякôвъ и здрадникôвъ москвофілôвъ, сотворили свою рôдну литературу такъ на поли просвѣтнôмъ якъ и на поли церковнôмъ. Они мають свою исторію т. е. исторію народу украиньского, найбôльшу и найкрасшу зô всѣхъ народôвъ славяньскихъ. Великихъ сѣмъ томôвъ сеи исторіи, выданои Грушевскимъ, професоромъ Львôвского университету, толкують Нѣмцѣ и Французы якъ найкритичнѣйше оброблену працю. Сама Росія признала професорови

Грушевскому надгороду за се дѣло и позволила утворити катедру языка украиньского т. е. нашои рускои бесѣды. Отже сама Росія учена признала насъ за нарôдъ вôддѣльный и нашу исторію пошанувала и нашу руску бесѣду оцѣнила, бо годѣ заперечити се, що ясне якъ сонце кождому хоть трохи ученому чоловѣкови. — Шкода, що нашъ Д ръ ученый, дотеперь сеи исторіи и на очи не видѣвъ, а вôнъ каже, що вôнъ Русинъ и докторъ! — Но идѣмъ дальше.

„Добре", — скаже хтось — ми то розумѣемо, що єсть край Украина и що тамъ жіе поверхъ 30 міліонôвъ Русинôвъ такихъ самыхъ якъ и мы, але того не розумѣемо, длячого Русины галицкй або американьскй называють ся украинцями. коли они на Украинѣ не родили ся, тамъ нѣколи не були и до смерти може не будуть?" Отъ тото власне хочу пояснити всѣмъ тымъ, що себе на смѣхъ выставляють, коли думають, що якъ кого назвуть Украинцемъ, то тымъ єму ганьбу наносять.

Пытаю ся васъ, що сесй мои слова читаєте, длячого то Полякъ або Чехъ, що уродивъ ся на Нѣмцяхъ а замешкалый въ Америцѣ, называе себе Полякомъ або Чехомъ, а не Нѣмцемъ або Американцемъ? — Єсли ты запытаешь ся єго, „що ты за одинъ?" то вôнъ не скаже тобѣ: „Я Нѣмецъ або Американецъ", але скаже тобѣ, що вôнъ Чехъ або Полякъ. Чому то такъ? То тому такъ, бо Чехъ єсть чоловѣкъ розумный и знає, що вôнъ належить до сего народу, котрый жіе въ краю ческôмъ положенôмъ въ Австріи; а Полякъ зновъ также яко чоловѣкъ розумный знае, що вôнъ належить до того народу, котрый жіе въ краю польскôмъ положенôмъ въ Росіи. И диви ся, брате, та подумай надъ тымъ добре, що хотяй Польща лежить въ Росіи а Чехи въ Австріи, то сей чоловѣкъ Полякъ, не скаже „Я росіянинъ" а другій зновъ „Я австриякъ", але скаже тобѣ „я Полякъ"

„я Чехъ“! Видишь, Русине, що то значить просвѣта? Такъ Чехъ якъ Полякъ є чоловѣкомъ просвѣченымъ и тому добре розумѣе, що назва народна якогось чоловѣка рахуе ся вôдъ того краю, де мешкають у великôмъ числѣ такй самй люди якъ вôнъ самъ т. є. такй люди, котрй такъ само говорять, такъ само спѣвають, такъ само ся бавлять, таку саму історію мають въ минувшинѣ и до того самого всѣ стремлять.

А теперь чейже кождый порозумѣе, чому то нашй Русины называють ся Украинцями — хотяй тамъ на Украинѣ не родили ся а жіють въ Америцѣ. Тому, що кождый, що бодай трохи ученый, Русинъ, розумѣе, що вôнъ належить до того народу, котрый великою силою мешкае на Украинѣ въ царствѣ россійскôмъ, а назва народна иде вôдъ того краю, де найбôльше мешкае такихъ самыхъ людей. — На Украинѣ мешкае нашихъ Русинôвъ 30 міліонôвъ, тому и вôдъ тои Украины, вôдъ того краю всѣ Русины называють ся Украинцѣ такъ, якъ вôдъ Чехôвъ Чехами; вôдъ Польщѣ – Поляками; вôдъ Нѣмеччины – Нѣмцями; вôдъ Хорватіи – Хорватами; вôдъ Италіи Италіянами и т. д. — Хотяй де инде родили ся, а де инде мешкають. — Кождый народъ мае свôй шматъ землѣ, де его найбôльше мешкае, и вôдъ тои землѣ бере собѣ назву. Такъ и кожда держава робить. Мы маемо въ Росіи великій край, котрый передъ тымъ и насъ всѣхъ до една обнимавъ, и сей край называе ся Украина по нынѣшный день — и стоить ясно выписаный на мапѣ такъ, що и слѣпый пальцемъ его намацае. Тожь вôдъ сего краю кождый щирый Русинъ бере собѣ назву Украинець.

Всѣ прочй Русины, котрй ся помѣтують своими братьми и своею родиною, не мають жаднои назвы и суть неначе прищѣпки до чобота польского або австрійского, полатаного всѣлякими народными прищѣпками: або прищѣпкою московскою, або суть цѣл-

комъ нѣчимъ. Всѣ нашй москвофілы суть прищѣпкою и латкою московскои дѣры – и самй навѣть Москалѣ ихъ за нѣщо мають, бо здрадникомъ кождый гидить ся. — Мы Русины Украинцѣ радуемо ся и тѣшимось, що насъ така велика сила е на свѣтѣ, та що маемо свою рôдну краину — хотяй пôдъ чужимъ царемъ, але маемо — що маемо имя сьвяте — гей бы на крещеню намъ дане — и то наша слава. И денебудь мы жіемо на свѣтѣ, то радуемось и тѣшимо ся тымъ именемъ, бо то намъ миле, що не есть причепою; тѣшимо ся, що мы не зайдами, або наймлеными чужими аґентами, або — борони Боже — здрадниками свого народу. И тому то для нас не есть ганьбою, якъ насъ хтось называе украинцемъ, але тота назва приносить намъ честь и славу такъ, якъ тутъ въ Америцѣ кождый айришъ мае собѣ за честь, якъ его хто называе айришомъ, и то зъ усею свѣдомостію, явно передъ усѣма стверджуе „yes. I am irish!“ Тай так само, якъ бы хтось назвавъ мадяромъ того чоловѣка, що до мадярского поколѣня належить и зъ мадярскимъ народомъ по крови одно есть — то тото для него не ганьба, але честь. Не ганьба также сказати Полякови, що вôнъ Полякъ, або Нѣмцеви що Нѣмець, бо то есть назва его краю, за котрый вôнъ добре знае, де жіе много его братôвъ — хотяй самъ тамъ не родивъ ся, и може навѣть и вмре поза тымъ краемъ, вôдъ котрого его такъ называють. — Не ганьба отже назвати насъ украинцями вôдъ нашого краю Украина.

Щожь теперь зъ того йде? Зъ сего йде, що тй писателѣ вôдъ „Вѣстника“ и вôдъ „Правды“ суть люди або зовсѣмъ дитинячй, котрй такъ якъ тй дѣтвачиска прозывають себе взаимно прôзвискомъ або именемъ свого батька, або що тй люди о Божôмъ свѣтѣ нѣчогѣсѣнько не знають, або зновъ що суть добровôльными або платными аґентами для чужого народу; або вкôнци суть такъ злобнй и такъ переворотнй, що

не потрафлять нѣчого мудрого анѣ погадати, анѣ сказати, анѣ написати. — Але знайте, господинове отъ „Вѣстника“ и „Правды“, що мы нѣчо не маємо проти вашого невѣжества и мы тому не винуватѝ, тôлько змилуйте ся и майте на стôлько чести и не жадайте вôдъ народу платнѣ за свою глупоту. Народъ не повиненъ вамъ платити за вашу глупоту, але за свои тяжко запрацьованѝ грошѣ повиненъ бодай щось доброго прочитати. Якъ бы песъ зъѣвъ тото, що вы пишете, то певно сказивъ бы ся.

Я й не дивую ся дуже що мѣжь народомъ така баламута, бо тота баламута походить вôдъ вашого письма, мои господинове. Якъ народъ прочитае що зъ „Правды“ та „Вѣстника“, то чує болѣ въ жолудку и шумъ въ寸 головѣ, тай тодѣ не може собѣ дати рады. Вы зъ того тѣшите ся, але то дуже нечестно давати отрую бѣдному народови. Та то ще байка, що нечестно, але маєте тяжкій грѣхъ. Але вы вже не маєте анѣ встыду анѣ совѣсти, а хто вже тыхъ двохъ конечныхъ честноть не мае, то зъ такимъ вже нема що робити, бо вôнъ на все вôдважить ся. Такого чоловѣка треба хиба зъ далека оминати. Вы справдѣ маєте доктора мѣжь собою, алежь той докторъ щось самъ все хорый и самъ себе нѣякъ не може вылѣчити и пôшовъ ажь у айришѣвъ глядати ратунку. Чи єму що айришѣ поможуть, сего я не знаю. Знаю лишень то, що дадуть єму буллю до захованя — ну и тота булля то вже певно єго вылѣчить.

Менѣ ся видить, мои Братя, що кождый зъ Васъ, якъ зъ увагою перечитае се, що я тутъ написавъ про Украинцѣвъ, порозумѣвъ добре. Вже знае ясно, що имя Украинець значить то само, що Русинъ, але справедливый, твердый, горячій, любячій свôй народъ и борючій ся за права свого народу. Украинець бридить ся здрадниками и гнобителями свого народу, бѣдныхъ хлопôвъ боронить, народъ робучій гортуе

въ одну родину и бажае славы свому народови. А такому чоловѣкови честь передь Богомъ и честь передъ людьми!! Богъ прецѣнь наказуе любити свôй народъ, хотяйбы бувъ и дуже бѣдный. Христосъ также любивъ бѣдныхъ людей и для нихъ працювавъ — а богачамъ выкидавъ на очи ихъ закаменѣлу гордôсть и бракъ любови до бѣдного народу. Нашѝ москвофілы всегда гидять ся хлопомъ и робôтникомъ, а себе тримають за аристократôвъ (панôвъ) и лучать ся зъ могучими сего свѣта, хотяйбы тѝ могучѝ були найтяжшими ворогами бѣдного робучого народу. Чи не такъ? Ану скажѣть москвофілы, що нѣ. Вы въ своихъ письмахъ всегда народови представляете велику славу Росіи: еи богатства, торговлю велику, могутну силу, царя блискучого, церквы золотомъ критѝ. Тай и що зъ того бѣдному народови? Нѣбы тѝ богатства не злупленѝ зъ бѣдного народа? Тажь на тыхъ богатствахъ тяжить кровь и слезы бѣдного народа — то всьо взято вôдъ бѣдного народа. Хлопови, бѣдному робôтникови не вôльно станути навѣть пôдь порогомъ гордого, богатого вельможѣ. Вôнъ зь вôдкрытою головою стоить бѣдняка на морозѣ и вычѣкуе у чиновника цѣлыми днями, абы дôставъ кôлька копѣйокъ на щоденный хлѣбъ, бо нѣчо не вродило ся а податокъ царскій стягнули зъ него въ четверо. Кождый чиновникъ мае свою пайку вь кервавôмъ податку бѣдного мужика.

И вы москвофілы маете серце, маете совѣсть такъ туманити бѣдный народъ, та представляти ему золотѝ грушки по вербахъ, а кождого, котрый хоче той народъ просвѣтити та ратувати вôдъ нужды та загибели, що хоче ратувати его передъ вызыскомъ и гнетомъ могучихъ, вы представляете яко его ворога. Вы чистѝ економы паньскѝ, що дусите робучій народъ обѣцюючи ему паньску ласку, котрои панъ нѣколи не дасть, бо вôнь не знае бѣдного чоловѣка.

ЩОЖЬ НА ТЕ СКАЖЕ „ПРАВДА“ ТАЙ „ВѢСТНИКЪ?“

„Правда“ и Вѣстникъ“ за се мое письо сейчасъ окрестить мене словомъ: „Украинець – радикалъ“. Будете бачити, дорогй Братя Русины! Кождый, що упôмне ся за бѣднымъ народомъ и за его права, сейчась буде названый радикаломъ и безбожникомъ. Такъ есть въ старôмъ краю, такъ и тутъ въ Америцѣ. Въ старôмъ краю декуды священикъ ставъ въ оборонѣ бѣдного хлопа проти графа або пана, котрый забравъ бѣдному хлопови кусень загона и кôлька деревъ при фосѣ, — бо хлопъ не смѣе мати анѣ кусника свого дерева, — и загôнъ потрѣбный панови на дорогу до парку. Священикъ не давъ зробити кривду хлопови и до чотыри разы стававъ за него до суду и таки панъ мусѣвъ вôдступити. Хлопъ радувавъ ся а священикъ ставъ радикаломъ. Панъ завдавъ такого священика до епископа, до намѣстника, до старосты, до жандармôвъ, до уряду податкового, однымъ словомъ — въ цѣлôмъ краю знали, що сей священикъ радикалъ. Нашй москвофілы сойчасъ переписували зъ польскихъ газетъ, якй паны собѣ выдають, до своихъ газетъ тотй новинки, де панъ назвавъ священика радикаломъ, и тото давали мѣжь народъ. — Священникъ радикалъ, професоръ радикалъ, хлопъ радикалъ, ну и кождый украинець радикалъ. — „Та чому радикалъ?“ — пытаю ся неразъ москвофіла або пана польского. — Якъ то чому? Чижь не видите, що вôнъ бунтуе хлопôвъ противъ панôвъ — а то дѣло грѣшне и безвѣрне“. — Алежь бо панъ немилосердно кривдить хлопа и его працю такъ несправедливо вызыскуе, що то еще бôльшій грѣхъ, - кажу я. — „Етъ‘, — каже москвофілъ — „що тамъ вызыскуе. Хлопъ то чиста худоба; его праця нѣчого не варта; та хто видѣвъ нынѣ хлопа гласкати; вôнъ вôдъ того есть, щобы на панôвъ робивъ!. Хлопа треба завсѣгды за порогомъ тримати. Вôнъ

днесь противъ пана а завтра противъ попа а позавтра противъ Христа и Церкви". – „Такъ, то правда" – кажу я „але се такъ зробивъ бы тôлько дурный и розпіяченый хлопъ, але просвѣченый хлопъ того нѣколи не вчинивъ бы. Жаденъ ученый чоловѣкъ не повстане проти Христа, Церкви и проти власти церковнои; повстане тôлько проти несправедливости, яку єму можуть въ церквѣ деякѝ люди зробити". — „Я виджу" — каже москвофілъ „що вы такожь є радикалъ, тому я зъ вами не хочу бôльше говорити, выносѣть ся менѣ зъ хаты". Ну и я пôшовъ затиснувши шапку ажь на уха, бо було зимно, а въ серци собѣ погадавъ: отъ дурный москвофілъ, нѣби вôнъ знає що то радикалъ?

ЩО ТЕПЕРЬ ДѢЄСЬ?

Зъ часомъ я призабувъ на тоту розмову тай поѣхавъ въ Америку. Въ Америцѣ чоловѣкъ у праци зъ дня на день, навѣть не думає о тôмъ, що колись бувало въ старôмъ краю. Контентъ що жіє безъ паньскои ласки, тай що може дати кусникъ хлѣба своѣй женѣ та дѣточкамъ. Ажь ось довѣдую ся, що приѣхавъ нашь епископъ. Серце зрадувало ся менѣ, що прецѣнь вже разъ и Русины въ Америцѣ пробудять ся та злучать ся до єдна. Та не довго сеи потѣхи. Ледви минуло пять мѣсяцѣвъ вôдъ часу прибутя епископа до Америки, а Русины не тôлько що нѣчо не зробили, але загатили дорогу тому епископови, абы анѣ кроку не зробивъ напередъ. Менѣ стало встыдно за весь нашь рускій народь. Чи мы справдѣ такѝ ледащѝ, чи насъ Господь проклявъ? Що тому есть за причина, що мы не годнѝ до нѣчого дôйти? Ставъ я думати надъ тымъ и пильно та уважно газеты ставъ читати — на скôлько мавъ вôльного часу — тай поволи пôзнавъ я, що нашь народъ добрый, а Богъ насъ не проклявъ, тôлько скôлька дурнѣвъ зарозумѣлыхъ –

выбачте за слово — хотѣло показати нашому епископови, що они потрафлятъ его спутати а навѣть може и усунути, якъ вôнъ не буде ихъ респектувати. До тои роботы они взяли ся дуже хитро — якъ я бачивъ зъ пастырского листу нашого епископа — але бо й епископъ не розкрывъ еще ясно дороги, яку они собѣ выбрали. Они собѣ такъ сказали: „Нашѣ Русины то дурнѣ цимбалы. Ихъ можна чимъ будь збити зъ пантелику — киньмо имъ кôстку незгоды, най ся жруть. Мы самѣ поховаймо ся а епископа поставмо близенько нихъ. Якъ они розьѣдять ся на кôстцѣ а побачать, що мяса нема, то обернуть ся на епископа и будуть его жерти та кусати. Если бы ихъ епископъ зацитькавъ, то втогды зъ другого боку киньмо зновъ кôстку, але вже твердшу; а втогды они будуть ся бôльше жерти — и зновъ кинуть ся на епископа. И такъ кидаймо разъ за разомъ новѣ кôстки — а все щоразъ то твердшѣ. На кôнци вже можна буде и камѣнь мѣжь нихъ кинути, бо они въ заѣлости навѣть и не розпôзнають, що то не кôстка — и будуть собѣ зубы ломити на камени. Намъ тото нѣчо не шкодить, бо мы добре закрытѣ — а епископа заженемо живцемъ до гробу. Щобыжь тото добре ся удало, то биймо на двѣ руки — „Вѣстникомъ" и „Правдою"; а схизматики и непрошенѣ навѣть будуть намъ помагати своими газетами, бо они мусять ити проти епископа, бо инакше много бы стратили". — Такій плянъ уложили собѣ москвофілы мѣжь собою, затягнувши до сего свого поганого дѣла и безвѣрникôвъ чистои крови.

ПЕРША КÔСТКА.

Пôдъ теперѣшну хвилю кинули они народови таку кôстку незгоды и хотять нею заворушити весь рускій народъ. Причѣпили отже епископови латку: украинець, щобы тымъ способомъ збурити народъ проти епископа, бо народъ не знаючи, що то есть

украинець, буде думати, що то не знати яка ганьба Тай сю назву силують ся по дурному вытолкувати народови неначе щось такого страшного, передъ котрымъ крестити ся и утѣкати, а черезъ те — вôдречи ся епископа.

Та я не пытавъ ся епископа, чи вôнъ справдѣ есть украинець, але думаю, що наколи вôнъ есть правдивымъ, щирымъ Русиномъ, наколи есть твердымъ Русиномъ, то инакше не може буги — мусить бути Украинцемъ, бо — якъ я вже сказавъ высше — що Русинъ а Украинець або Украинець а Русинъ то есть одно и то саме. Якъ бы не бувъ украинцемъ, то вже тымъ самымъ бувъ бы не Русиномъ. А якъ такъ, то чимъ бувъ бы? Може москалемъ? може полякомъ? А здрадникомъ свого народа чейже нѣ. Сего вже нѣхто не скаже.

Отже я вже пояснивъ, що то есть Украинець и тому тота „кумпанія", що так того слова „Украинець" чѣпила ся, сама себе на смѣхъ выставила и сама собѣ дала свѣдоцтво крайного невѣжества и неуцтва, бо тымъ показали, що они не мають нѣ найменшого понятя о Божôмъ свѣтѣ — они не знають исторіи свого народу, що у розумныхъ людей мала дитина вже знае майже на память. Они бѣдачиска въ своѣй глупотѣ думали, що якъ назвуть епископа украинцемъ, то не знати яку ганьбу ему нанесли, а то цѣлкомъ противно, честь ему велику зробили, а напротивъ — себе до крайности поганьбили. Таке то дѣло.

Та я сильно переконаный, що и угорскѝ Русины не е жадными москалями, але такими самыми щирыми Русинами якъ тѝ, що жіють пôдъ Карпатами, якъ тѝ що жіють на Подôлю и на Украинѣ. А що ихъ бесѣда трошечки рôжнить ся вôдъ нашихъ Русинôвъ, то тото зовсѣмъ нѣчо не есть, бо и въ самôй навѣть Галичинѣ въ многихъ сторонахъ мають свои окремѝ слова, але

тото зовсѣмъ не перешкаджае бути щирымъ, добрымъ, твердымъ Русиномъ.

Я думаю, що й угорскѝ Русины утѣшать ся дуже, що насъ всѣхъ Русинôвъ разомъ тôлько есть на свѣтѣ, та що мы не есьмо жадна причепа до якогось чужого намъ ворожого народа, але що мы народъ великій, чисельный мѣжь Славянами та гôдный пошанованя вôдъ другихъ.

Теперь вже прійшла хвиля, де вже й Москалѣ мусять насъ респектувати, и Поляки и Нѣмцѣ мусять ся зъ нами рахувати, бо такъ у Франціи, якъ въ Швеціи, такъ въ Петербурзѣ та у Вѣдни и въ Угорщинѣ и у Львовѣ за насъ Русинôвъ пишуть славнѝ ученѝ люди и упоминають ся о нашу кривду. Отже и тота штука не удасть ся москвофіламъ — и они перерахували ся. Народъ не есть такій темный та дурный, якъ они собѣ гадають. Мы не бараны, мы й не цимбалы, щобысьмо тыхъ штучокъ не розумѣли и тому мы ясно беремо ся до вôдкрытя кождого москвофільского злочину. Мы се знаемо, що вы господинове отъ „Вѣстника" и „Правды" зъ тымъ украинцемъ выбрали ся навѣть на скаргу до айришского епископа въ Скрентонѣ та силували ся ему доказати, що украинець есть противъ святои Церкви и Святѣйшого Отця и проти всѣхъ айришскихъ епископôвъ, тому казали: „Вы допоможѣть намъ деякимъ способомъ усунути тото епископа, або бодай вы скаржте его до Апостольского Делеґата та до Риму, бо васъ певно послухають".

Ой татуню Обушкевичь, о. Яцковичь, о. дръ Васовчикъ, о. Чопей, о. Каміньскій и прочѝ, куда то та дорога веде, яку вы собѣ сбôбрали? Та якими то средствами вы воюете? Тай де ваше лице, писати статѣ до народа, що вы за нимъ стоите? Вы лизуны пôдлестнѝ и пятолизцѣ (що правда, фальшивѝ, але то еще гôрше), вы пятолизцѣ чіего епископа? То вы

смѣете писати, що суть деякі пятолизцѣ епископа руского? Такъ! я бы ся не повстыдавъ уцѣлувати пяту свому рускому епископови, але нѣколи-пренѣколи такъ страшно не уподлювавъ бымъ ся якъ вы, та не лизавъ пяти айришскимъ епископамъ, щобы тымъ способомъ обернути ихъ проти греко-католицкого епископа!!! Вы собѣ гадаете, що люди нѣчо не знають, що вы робите та куды ходите?

Отъ, брате дорогій, розважь добре сесі мои слова, мотай собѣ — якъ то кажуть — ,,на вусъ", подумай добре брате одинъ и другій, и зроби ладъ, але порядный ладъ!... ,,Якій ладъ?" — спитаешь. — Крикни рѣшучо: ,,Прочь зô здрадниками бѣдного руского народа! Прочь зъ опустами! Прочь зъ бурителями! Прочь зъ катами нашими, що жити намъ не дають, анѣ злучити ся, анѣ двигнути ся! Прочь безъ пардону! Мы вже разъ мусимо зъ вами покôнчити!

А ЩО ТЕПЕРЬ СКАЖУТЬ ТЇ ФАРИСЕИ?

За тото письмо и за таке обурене проти нечестивыхъ москвофiлôвъ и ихъ кумпанôвъ — якъ я вже сказавъ — они назвуть мене радикаломъ. Они вже й такъ поволи въ своихъ письмахъ пôдкидають народови гадку, щобы назвавъ радикаломъ свого епископа, то чомужь бы мене не назвали радикаломъ? Вправдѣ ще отверто не написали: ,,епископъ радикалъ", але тôлько сказали, що епископъ обточивъ ся радикалами и радикалôвъ слухае и що кождый Украинець, то радикалъ — а епископъ Украинець.

О скôлько я знаю, то при епископѣ есть тôлько законный братъ монахъ и О. Коротнокій; а що четверга о. Матяцко приѣзджае на нараду. Бôльше при епископѣ нема нѣкого. Та тото не перешкаджае сказати передъ народомъ, що епископъ обточивъ ся ра-

дикалами. Народъ вѣрить тому, що написане — они то добре знають — але той народъ вже не буде бôльше вѣрити, бо пôзнае, що хотьбы при епископѣ бувъ и самъ ангелъ зъ неба, то они бы навѣть и того ангела сейчасъ назвали радикаломъ - украинцемъ. Та чому? Бо не хоче йти проти епископа. Кождого, хто не хоче йти проти епископа, они назвуть радикаломъ. Що они такъ здалека причѣпають латку радикалъ, то есть друга кôстка, яку они кидають мѣжъ народъ.

А гадаете, дорогй братя Русины, що тй пôдлй люди розумѣють, що то е радикалъ? Та де тамъ! Якъ бы они розумѣли, що то есть радикалъ, то бы нѣколи того слова не написали въ своихъ газетахъ. Та чому? Бо якъ разъ радикалъ означае такихъ людей, якими они суть. И тутъ зновъ вôдкрывае ся ихъ тѣсный кругъ понятя а як олива на верхъ выходить ихъ неуцтво, бо не знають навѣть, що пишуть. Тото, що имъ ся належить то они другому прилѣпляють. А що такъ есть, то вы заразъ пôзнаете, якъ я лишень потолкую вамъ тото слово „радикалъ".

ЩО ТО ЄСТЬ РАДИКАЛЪ?

Передовсѣмъ треба вамъ, дорогй братя Русины, знати, що въ кождôмъ майже народѣ на цѣлôмъ свѣтѣ суть радикалы. Хто читае газеты, той знае, що суть радикалы ческй, суть радикалы польскй, нѣмецкй радикалы, російскй радикалы, москвофільскй радикалы таки у Львовѣ, украиньскй радикалы, португальскй радикалы, италійскй радикалы, грецкй радикалы — але нѣкому навѣть и не въ головѣ, щобы кождому, хто есть Москаль причѣпляти имя радикалъ; або кождому нѣмцеви, болгарови, чехови, полякови чи грекови, лишень нашй темнй та злобнй москвофілы и ихъ союзники причѣпають се имя кождому украинцеви. Чи то справедливе и мудре? Га! побачимо, якъ лишень потолкуемо собѣ, що то есть радикалъ.

Слово ,,радикалъ" походить вôдъ латиньского слова ,,radix",що означае корѣнь. Теперь же кождому чоловѣкови, що хоче щось або пôзнати, або щось грунтовно збурити, кажемо, що вôнъ хоче щось радикально зглубити, щось радикалъно пôзнати, щось радикально поправити, або щось радикально збурити. И такого чоловѣка звычайно называють радикаломъ, бо хоче щось зробити радикально, хоче до чогось чи доброго чи злого забрати ся ажь до корѣня. До якого корѣня? Заразъ вамъ роскажу, дорогѝ братя Русины.

Всѣ людскѝ чинности (дѣла) на свѣтѣ родять ся насамперед въ головѣ чоловѣка, въ розумѣ такъ, якъ те зерно завязуе ся на кôнци стебла въ колосю. Тѝ всѣ дѣла, що зродженѝ насамперед въ головѣ, въ розумѣ чоловѣка, опôсля кидае чоловѣкъ на свѣтъ Божій, неначе той господарь кидае зерно у землю. И такъ, якъ те зерно, кинене въ землю, пускае корѣне, приймае ся и росте въ гору оперте на тôмъ корѣню, такъ дѣла людскѝ розвивають ся на свѣтѣ и ростуть опираючи ся на обдуманыхъ засадахъ гейбы на корѣню. Єсли засада або пôдстава, на якій дѣла людскѝ спочивають и розвивають ся, есть здорова, справедлива и тривка, втогды и тѝ дѣла будуть добрѝ, справедливѝ и тревалѝ. Єслижь засады суть скривленѝ, несправедливѝ, слабѝ, то й тѝ дѣла, що на тыхъ засадахъ выростають, будуть мерзеннѝ, поганѝ, бруднѝ та скоро упадаючѝ. Всѣ отже дѣла на свѣтѣ суть добрѝ або злѝ пôсля того, яке есть корѣне тыхъ дѣлъ, т. е. засады, чи добрѝ або злѝ. Многѝ люди не звертають на се уваги, чому яке дѣло добре або зле, — але многѝ люди дивлять ся на свѣтъ Божій и на дѣла чоловѣка та шукають причины тыхъ дѣлъ, чи то добрыхъ чи злыхъ. Шукати за причиною якогонебудь дѣла, значить те саме, що глядати за коренемъ, на якôмъ се дѣло выростае. Ся робота есть дуже хосенна и она становить глубоку науку, бо най-

краспа наука полягае на тôмъ, щобы пôзнавати всѣ рѣчи черезъ ихъ послѣднѣ причины.

Радикалъ — якъ я сказавъ е чоловѣкъ, що добирае ся до самого корѣня кождои рѣчи, однакъ не на се, абы тоту рѣчь пôзнати, але щобы вывернути еи горѣ коренемъ безъ взгляду на те, чи та рѣчь добра чи зла. Радикалъ не дивить ся на те, чи вôнъ те корѣне чи нѣ, вôнъ тôлько каже собѣ: „Я тоту рѣчь мушу вывернути до горы коренемъ, бо она менѣ не до смаку, она менѣ не до вподобы".

Теперь же, той чоловѣкъ, що хоче зло вывернути зъ корѣнемь, не есть радикаломъ, бо кождый честный чоловѣкъ повиненъ въ собѣ и въ другôмъ зло нищити. Але той есть радикаломъ, що й найлѣпшѣ навѣть рѣчи до горы коренемъ обертае. И Христосъ тоже нищивъ зло, и люди праведнѣ проти всякого зла повстають, а чейже то не можна назвати радикальствомъ.

Радикалъ есть то такій чоловѣкъ, що черезъ помилку добре зробить, а зъ досады звычайно все дурить и нищить навѣть найсвятѣйшу рѣчь — самому Богови навѣть не пропустить. У него нема нѣчо святого, нѣчо справедливого, нѣчо поганого и нѣчо нечестного. Вôнъ однаково все цѣнить и въ одно мѣшае честноту з розпустою, тверезôсть зъ пiяньствомъ, скромнôсть и послухъ зъ гордостiю и упертостiю, самоволю и бунтъ зъ властiю и правомъ — однымъ словомъ, у радикала все вымѣшане и обернене до горы коренемъ. Вôнъ не знае нѣкого на свѣтѣ, лишень себе. Єго „я" есть початкомъ и кôнцемъ всѣхъ его дѣлъ такъ добрыхъ, якъ и злыхъ. Що ему ся подобае и користь ему приносить, тото есть добре, а що ему ся не подобае або користи ему не приносить, тото у него есть зле. Радикалъ не знае добра народу, анѣ добра Церкви; радикалъ не любить ближнього анѣ Бога; радикалъ нѣколи нѣкому

не уступить, анѣ нѣкого не послухае — радикалъ тôлько себе видить и для себе жіе.

ХТОЖЪ ОТЖЕ ЄСТЬ РАДИКАЛОМЪ?

Радикаломъ естъ сей чоловѣкъ, що кожду рѣчь самовôльно, безъ застановленя, зъ галабурдсю вывертае до горы коренемъ. Зô злои рѣчи рсбить добру, а зъ найкрасшои рѣчи робить погану.

Радикаломъ есть кождый чоловѣкъ, котрый прилучивъ ся або самъ сотворивъ таку кумпанію людей, котрѝ собѣ поставили засаду свого житя, чи то для користи, чи то зô слѣпоты, злобы або дурноты, все вывертати до горы коренемъ.

Радикаломъ есть той, хто свôй народъ вывертае до горы коренемъ и на силу рсбить зъ него москалѣвъ.

Радикаломъ есть той, хто въ народѣ вывертае вѣру греко-католицку и робить его схизматикомъ.

Радикаломъ есть той, хто свою власть вôдъ Бога дану, поневѣряе, и народъ учить не шанувати власти духовнои.

Радикаломъ есть той, хто зъ легкимъ серцемъ народъ бунтуе, баламутить и провадить до ненависти та розладу.

Радикаломъ есть той, хто затративъ совѣсть, честь и встыдъ и забувъ на свôй станъ и на свое званіе, та передъ цѣлымъ свѣтомъ наносить ганьбу на свôй народъ и на священьство.

Радикаломъ есть той, хто здраджуе свôй народъ, свою вѣру и свою Церковь, и всѣлякими штучками запродуе ихъ чужинцямъ.

Радикаломъ есть той, хто свое власне гнѣздо плюгавить и кормить свôй народъ — за его власнѝ грошѣ — смѣтемъ та фалшомъ.

Радикаломъ вкôнци есть той, хто не дасть зôбрати ся до една нѣ народови, нѣ церквѣ, але всюды каламутить воду, щобы добре мôгъ въ нѣй рыбу ловити.

Менѣ ся видить, що теперь вже кождому Русинови ясно, хто мѣжь нами радикалъ.

МОЄ СЛОВО КЪ САМОЗВАННЫМЪ ВЕРХОВОДАМЪ.

А теперь господинове отъ „Вѣстника" и „Правды" — пригляньте ся добре собѣ самымъ въ зеркало, та скажѣть, хто то радикалъ? — Вы тымъ именемъ такъ шафуете по своихъ ґазетахъ, а не були́сьте на стôлько цѣкавй, щобы бода́й дôзнати ся, що тота назва означає и кому она належить ся. — Вы власне есьте радикалами и то радикалами чистои крови, бо вы радикалы зъ закраскою анархістôвъ. Та якъ я виджу, вамъ бы треба ще потолкувати, що то есть анархістъ, та о сѣмъ вже колись другимъ разомъ. Теперь я вам скажу лишень коротенько, що анархістъ є той, що всяку власть хоче збурити, уничтожити, — а се якъ разъ вы надъ тымъ працюєте, тымъ зѣваете тай того учите народъ. Думаю, що се повинно вамъ выстарчити, зъ сего вы повиннй порозумѣти, хто вы є.

Вы ся пѣните зô злости, що не можете побороти епископа та що народъ забирає ся до деякого порядку зъ вами. Вы пишете, що посланіє епископа злостне, а тамъ тôлько сама чиста правда высказана, высказана ясно якъ на долони. Та бо вы й то посланіє выкрутили и доконче хочете привести народъ до ганьбы — та мы на стôлько умѣемо читати, а навѣть трохи лѣпше умѣемо вôдъ васъ зрозумѣти, що въ тôмъ посланію мѣстить ся. Мы тото посланіє будемо читати не разъ, але десять разъ; однакъ вашои баламуты вже не пріймемо, бо намъ вже доста того. Мы васъ лишень красненько просимо: лишѣть насъ въ спокою та перестаньте нами опѣкувати ся, бо мы вже 24 лѣтъ перейшли.

Вы заклинаете ся Пресвятою Тройцею, що вы честнй, алежь бо мы знаемо, що вы передъ кріміналомъ ажь два разы утекли: разъ зъ краю, а другій разъ зъ Ню

Йорку. Вы горлаете на епископа за то, що вôнъ гр. кат. членамъ „Соединенія" каже вôдшмарити вашу злобну газету, а й каже имъ зробити зъ вами порядокъ, а забулисьте, що вы обôкрали „Соединеніе" и тяжко скривдили, бо скривдили на тысячѣ въ Ню-Йорку, та щобы слѣду не було зъ вашои нечестнои роботы, то вы книги рахунковй попалили. И то така у васъ честнота? и то така у васъ правда? и то така у васъ любовь до „Соединенія"? И то така у васъ любовь до руского гр. кат. народа? И вы маете лице называти себе греко-католиками? И вы смѣете накидати ся за проводирѣвъ того бѣдного народа? То вы греко-католики? Я вамъ скажу, що вы не тôлько що не гр. католики, але вы й христіянами не есте! Знайте о тôмъ добре, що вы самй загирите „Соединеніе", якъ васъ той народъ, тй члены того „Соединенія", не вышмарять вонъ. Народъ буде добре о тôмъ памятати, а втогды вже вамъ плачь не поможе.

Думаю що вже на теперь доста буде того, що я тутъ написавъ. Приймѣть тото письмо въ дарунку, господинъ Жатковичь, Угринъ, Борухъ и всѣ интересованй зъ тои огиднои самозваннои компаніи, тай уважайте, що мы на васъ не забудемо и въ свôй часъ зновъ дещо потолкуемо народови — если будете йти дальше тою нечестивою дорогою, якою дотеперь идете. Тымчасомъ бувайте здоровй, а вы, братя Русины, що се читаете, прозрѣть, збудѣть ся зô сну и возмѣть ся до роботы за вѣру, за Церковь и за народъ бѣдный. Станути въ едно зъ своимъ епископомъ и бороти ся безъ пощады! Се святый кличь! Боже намъ допоможи!

УДАРИШЬ О СТÔЛЪ, А НОЖИЦѢ ВÔДОЗВУТЬ СЯ.

Наколи я вамъ, дорогй братя Русины, вытолкувавъ, що то суть нашй москвофілы, то вже хотѣвъ сказати good bye — наразъ дôстаю газету „Амери-

канскій Русскій Вѣстникъ". Чудо и диво! Якійсь ученый бере ся до пастырского посланія нашого Владыки и хоче намъ Русинамъ потолкувати, що те посланіе ему не до смаку. Та мы й безъ того толкованя розумѣемо, що тй крутарѣ будуть звивати ся такъ, якъ попарені, бо ихъ лицемѣрство выйшло на верхъ. Та я, хотяй не „докторъ" анѣ священникъ, зверну увагу того мудрого дописувателя на одну рѣчь. Єсли хто бере ся писати якунебудь рѣчь, и то въ тонѣ нѣбы мудрôмъ и поважнôмъ, то нехай заразъ на початку свого письма не выявляе своеи глупоты. Я готовъ бувъ справдѣ уважати, що то хтось мудрый забравъ ся до писаня, але то нѣ, бо таки на самôмъ вступѣ бачу, що то пише загорѣлый гордый чоловѣкъ, а по нашому сказавши „кругомъ дуракъ". Та чому я такъ кажу? Тому, що сей чоловѣкъ таки зъ самого початку признавъ ся, що вôнъ „весьма тяжко, съ великимъ трудомъ, нѣсколько раза перечиталъ нѣкоторые точки", абы мôгъ зробити докладный перегладъ надъ однымъ „Архіпастырскимъ" листомъ. Таже я, звычайный учитель, вôдразу порозумѣвъ кожде слово нашого Владыки, а сей бѣдачиско ученый не мôгъ того порозумѣти. Шкода гроша за науку. А по якомужь Владыка писавъ? Чи не по руски? Та видко, що сей дописуватель нѣчо не знае по руски. И справдѣ его письмо въ „Американскомъ Русскомъ Вѣстникѣ" то нѣ церковне, нѣ московске, нѣ руске. И якжежь можна брати ся до критики Владыки, якъ ся навѣть по руски не знае? Та кобы ся бувъ хоть до того не признававъ. Я чувъ якусь латиньску пословицю: si tacuisses philosophus mansisses" (если бысь бувъ мовчавъ, бувъ бысь оставъ философомъ) и она якъ разъ пасуе тому ученому авторови.

ГОСПОДИНЪ АВТОРЪ НА САМÔМЪ ПОЧАТКУ ВÔДРАЗУ ЗБРЕХАВЪ.

Що авторъ показавъ свое неуцтво, то не дивота, бо дурныхъ есть много на Божôмъ свѣтѣ, алежь бо вôнъ вôдразу показавъ свою нечесть и брехню. Вôнъ написавъ, що бере за перо „sine irra et studio“ (безъ гнѣву и заѣлости), а цѣлый часъ пише о Владыцѣ зъ погордою, зъ ироніею, додаючи епитеты ему, якъ якому остатному чоловѣкови. Тажь то Владыка нашъ, князь Церкви — власть духовна — святитель, о котрôмъ нашъ цѣлый обрядъ зъ великою почестію выражае ся.

Менѣ прійшло на гадку, що сей дописуватель не есть греко-католикъ, но або схизматикъ або жидъ, або еще щось гôршого. Вôнъ дае Владыцѣ наставленя, якъ мае писати або говорити. Владыка добре написавъ и такъ повиненъ бувъ написати, если любить свôй нарôдъ и свою греко-католицку Церковь.

Читайте въ Євангелію, якъ Іисусъ Христосъ говоривъ до тыхъ, що вôдвертали народъ вôдъ Него и вôдъ правды, то ходили за Христомъ, щобы его згладити зô свѣта.

ЩО ХРИСТОСЪ КАЖЕ ДО ТАКИХЪ ФАРИСЕѢВЪ, ЯКЪ СЕСИЙ ТЕПЕРѢШНИЙ РУСКИЙ ФАРИСЕѢ?

Порожденія ехіднова, како можете добро глаголати, зли суще. (Мат. XII. 34.)	Вы рôдъ гадючій, якъ вы можете добре говорити, колисьте самй злыми.

А на иншôмъ зновъ мѣсци:

На мойсеевѣ сѣдалищи сѣдоша книжницы и фарісее: Вся убо, елика аще рекутъ вамъ блюсти, соблюдайте и творите: по дѣломъ же ихъ не творите: глаголютъ	На мѣсци мойсейовôмъ позасѣдали книжники и фарисеи; все, що они вамъ кажуть робити, то чинѣть, але не робѣть такъ, якъ они чинять, бо они дру-

бо и не творятъ. Связуютъ бо бремена тяжка и бѣднѣ носима и возлагаютъ на плеща человѣческа, перстомъ же своимъ не хотятъ двигнути ихъ.

(Мат. XXIII, 2–5).

гихъ учать, а самѝ такъ не роблять. Укладають тягарѣ великѝ, якихъ годѣ унести, и вкладають ихъ людямъ на плечѣ, а самѝ навѣть пальцемъ не хотять доторкнути ся.

А знову дальше говорить Іисусъ Христосъ до тыхъ фарисеѣвъ:

Горе вамъ, книжницы и фарісее, лицемѣри, яко затворяете царствіе небесное предъ человѣки: вы бо не входите, ни входящихъ оставляете внити. Горе вамъ, книжницы и фарісее, лицемѣри, яко снѣдаете домы вдовицъ, и виною далече молитвы творяще: сего ради лишшее пріимете осужденіе.

Горе вамъ, книжницы и фарисее, лицемѣри, яко преходите море и сушу, сотворите единаго пришелца: и егда будетъ, творите его сина геенны сугубѣйша васъ. Горе вамъ вожды слѣпіи, глаголющіи: иже аще кленется церковію, ничесоже есть: а иже кленется златомъ церковнымъ, долженъ есть. Буи и слѣпіи, что бо болѣе есть, злато ли, или церковь, святя-

Горе вамъ, книжники и фарисеи, лицемѣри, що замыкаете царство небесне передъ людьми; вы й самѝ до него не входите и тыхъ, що хотять до царства увôйти, не пускаете. Горе вамъ, книжники и фарисеи лицемѣри, що зъѣдаете домы вдовичѝ и лицемѣрно довго молите ся, за то чекае васъ тяжшій засудъ.

Горе вамъ, книжники и фарисеи, лицемѣри, що обходите море и сушу, щобы хоть одного навернути, а якъ кого навернете, то дѣлаете его сыномъ загибели, гôршимъ вôдъ себе. Горе вамъ, провôдники слѣпѝ, що говорите: если хто клене ся церквою, то нѣчо, а якъ хто поклене ся золотомъ церковнымъ, то повиненъ есть (мае значѣне). Глупѝ и слѣпѝ, що

щая злато. Горе вамъ, книжницы и фарісее, лицемѣри, яко одесятствуете мяту и копръ и кимінъ, и остависте вящшая закона, судъ и милость и вѣру: сія же подобаше творити, и онѣхъ не оставляти. Вожды слѣпіи, оцѣждающіи комары, велблуды же пожирающе. Горе вамъ, книжницы и фарісее, лицемѣри, яко очищаете внѣшнее сткланицы и блюда, внутрьуду же суть полни. Хищенія и неправды.

Фарісее слѣпый, очисти прежде внутреннее сткляницы и блюда, да будетъ и внѣшнее има чисто. Горе вамъ, книжницы и фарісее, лицеміри, яко подобитеся гробомъ повапленымъ, иже внѣуду убо являются красны, внутрьуду же полни суть костей мертвыхъ и всякія нечистоты: Тако и вы, внѣуду убо являетеся человѣкомъ праведни, внутрьуду же есть полни лицемѣрія и беззаконія. Горе вамъ, книжницы и фарісее, лицемѣри, яко зиждете гробы пророческія, и красите раки праведныхъ, и глаго-

есть больше, золото, чи церковь, котра те золото посвячуе. Горе вамъ, книжники и фарисеи, лицемѣри, що даете десятину зъ мятки, кропу и кмину, а оставилисте важнѣйше въ законѣ: судъ, милость и вѣру: и се треба сохранити и тамтого не оставляти. Проводирѣ слѣпй, процѣджуючй комара а верблюда пожираючй. Горе вамъ, книжники и фарисеи, лицемѣри, що очищуете зверха чашѣ и начиня, а въ серединѣ оставляете повно хапчивости и неправды. Фарисею слѣпый, очисти чашу и начене впередъ въ серединѣ, щобы були чистй и зъ верха. Горе вамъ, книжники и фаресеи, лицемѣри, щосьте подôбнй до побѣленыхъ гробôвъ, котрй зверха выглядають краснй, а въ серединѣ повно костей мертвыхъ и всякои нечистоты. Такъ само и вы: поверха показуете ся людямъ праведниками, а въ серединѣ есте повнй лицемѣрія, облуды и беззаконія. Горе вамъ, книжники и фарисеи, що будуете гробы пророкамъ и украшуете

лете: аще быхомъ были во дни отецъ нашихъ, не быхомъ убо общницы имъ были въ крови пророкъ. Тѣмже сами свидѣтельствуете себѣ, яко сынове есте избившихъ пророки: И вы исполнисте мѣру отецъ нашихъ. Змія, порожденія ехіднова, како убѣжите суда (огня) геенскаго; Сего ради, се, азъ послю къ вамъ пророки и премудры и книжники и отъ нихъ убіете и распнете, и отъ нихъ біете на сонмищахъ вашихъ, и изженете отъ града въ градъ: Яко да пріидетъ на вы всяка кровь праведна, проливаемая на земли, отъ крове Авеля праведнаго до крове Захаріи сына Варахіина, егоже убисте между церковію и олтаремъ. Аминь глаголю вамъ: (яко пріидутъ вся сія на родъ сей). Іерусалиме, Іерусалиме избивый пророки и камені̂емъ побиваяй посланыя къ тебѣ, колькраты восхотѣхъ собрати чада твоя, якоже собираетъ кокошъ птенцы своя подъ крылѣ и не восхотѣсте. Се, оставляется вамъ домъ вашъ пустъ.

памятники праведникôвъ и говорите: если бы мы були за днѣвъ нашихъ отцѣвъ, то мы бы не були участниками ихъ въ проливаню крови пророкôвъ. Тымъ способомъ вы самѝ противъ себе свѣдчите, що вы есте сынами тыхъ, котрѝ пророкôвъ поубивали; доповнюйтежь мѣру отцѣвъ вашихъ. Зміи, роде гадючій, якъ зможете утечи вôдъ суду геенського? Тому то я посылаю до васъ пророкôвъ и мудрыхъ и книжникôвъ, и вы инших поубиваете и розпнете, а инших зновъ будете быти въ святыняхъ вашихъ и будете гнати ихъ зъ мѣста до мѣста, щобы упала на васъ вся кровь праведна, пролита на земли, вôдъ крови Авеля праведного до крови Захаріи, сына Варахіина, котрого вы убили межи церквою а олтаремъ. Заправду говорю вамъ: що се все прійде на рôдъ сей. Єрусалиме, Єрусалиме, убившій пророкôвъ и побившій камѣнемъ посланныхъ до тебе, кôлько разъ я хотѣвъ зôбрати твои дѣти такъ, якъ квочка збирае свои курята пôдъ свои крыла, а вы не схотѣли. Тому то вамъ дôмъ вашъ остане пусткою.

Отъ видите, якъ Іисусъ Христосъ говоривъ до тыхъ гордыхъ, безбожныхъ фарисеѣвъ! Они за те бѣсились, зубами скреготали на Христа — Пôдбурювали народъ проти Него, пôдкуповували свѣдкôвъ, абы ложно (фалшиво) свѣдчили на Іисуса передъ намѣстникомъ римскимъ, передъ чужинцемъ — не жидомъ, абы ложно свѣдчили на Христа передъ поганиномъ, що въ Бога не вѣривъ.

Мои дорогѝ Братя Русины! Скажѣть самѝ, чи теперь не такъ само дѣе ся, якъ втогды дѣялось за часôвъ Іисуса Христа? Чи теперь тотѝ новѝ, рускѝ фарисеи, не вышукують всѣлякихъ клеветъ на свого Владыку, пôсланника Божого, та чи не йдуть на него зô скаргами до чужихъ не нашихъ людей? Скажѣть, люде добрѝ, вы чейже не дѣти, здоровый розумъ маете, умѣете розрôжнити добре вôдъ злого.

ЩОЖЬ НА СЕ СКАЖУТЬ ТЕПЕРЬ РУСКѝ ФАРИСЕИ?

Що скажуть новомоднѝ рускѝ фарисеи? Я напередъ вже знаю, що они скажуть. Они скажуть, що то говоривъ Іисусъ Христосъ, самъ Богъ, а Владыка есть собѣ звычайнымъ чоловѣкомъ, то й не може такъ остро писати, бо тото насъ ображае. Они бесперечно такъ скажуть. Я знаю ихъ переворотнôсть. Они все на выворôтъ обертають. Радикалъ инакше не потрафить, якъ лишень все до горы коренемъ вывернути.

А я зновъ таке скажу;

Слухайте, дорогѝ братя Русины! Владыка есть пôсланникомъ Божимъ, есть епископомъ, есть апостоломъ, есть ученикомъ Христовымъ, а яко такій вôнъ на нѣкого не оглядае ся, лише сповняе свôй обовязокъ. Та намъ всѣмъ тôлько дуже дивно, чому нашъ Владыка, вôдкрываючи злобу тыхъ фарисеѣвъ, не поступивъ такъ, якъ на апостола пристало? Чому не сказавъ тымъ фарисеямъ такъ, якъ они на те заслу-

жили? Мы знаемо прецѣнь нашого Владыку ще зъ краю. Мы знаемо, що вôнъ за свôй народъ въ огонь бы скочивъ, душу бы свою давъ за народъ. Вôнъ нѣчого не пожалуе для народа. И мы дуже а дуже дивуемо ся, що той Владыка — кажу — не давъ тымъ фарисеямъ таку вôдправу, яка имъ належить ся. Та вôнъ бесперечно се зробивъ зъ превеликои доброты свого серця. Єго щире руске серце не позволило поступити такъ, якъ єму святый обовязокъ наказуе. А за те мы вже мусимо дорoбляти за нашого Владыку.

Авторъ гнѣвае ся, що Владыка такъ написавъ, а коли я тутъ наводжу слова Іисуса Христа до давныхъ фарисеѣвъ, то они готовѝ сказати, що то говоривъ Іисусъ Христосъ — а Владыка звычайный чоловѣкъ. Такъ, то правда, Владыка не Христосъ, але пôсланникъ Христовый. А Іисусъ Христосъ, якъ посылавъ своихъ ученикôвъ, своихъ апостолôвъ, то сказавъ имъ такъ: ,,Хто вами гордить, мною гордить, а хто мною гордить, то гордить Тымъ, що мене пôславъ".

Та авторъ, що диктуе Владыцѣ, якъ мае писати, повиненъ бы знати добре, що обовязкомъ его есть — и то святымъ обовязкомъ,—кождого учити, напоминати и карати. На то вôнъ есть пастыремъ. Той авторъ може знае дещо зъ посланій св. апостола Павла, якъ вôнъ каже свому ученикови поступати. Я думаю, що той авторъ повиненъ знати, а якъ бы — борони Боже — не знавъ, то я собѣ позволю єму пригадати. Отъ уважайте г. авторъ тай вы, дорогѝ братя, якъ св. ап. Павелъ напоминае свого ученика Тимотея:

Засвидѣтельствую убо азъ предъ Богомъ и Господемъ нашимъ Іисусъ Христомъ, хотящимъ судити живымъ и мертвымъ во явленіи его и царствіи его:	И такъ я заклинаю тебе передъ Богомъ и Господомъ нашимъ Іисусомъ Христомъ, котрый буде судити живыхъ и мертвыхъ, коли прийде и царство Єго: про-

Проповѣдуй слово, настой благовременнѣ и безвременнѣ, обличи, запрети, умоли со всякимъ долготерпѣніемъ и ученіемъ.

(II. Тім. IV. I-6)

повѣдуй слово, и то чи въ часъ чи не въ часъ, обличай (карай), грози, напоминай зъ усякою терпеливостію и наукою.

А до свого ученика Тита такъ каже:

Подобаетъ бо епископу безъ порока быти, якоже Божію строителю: не себѣ угождающему (не дерзу, не напрасливу), не гнѣвливу, не піяницѣ, не бійцѣ, не скверностяжателну. Но страннолюбиву, боголюбцу, цѣломудренну, праведну, преподобну, воздержателну, держащемуся вѣрнаго словесе по ученію, да силенъ будетъ и утѣшати во здравѣмъ ученіи и противящыяся обличати. Суть бо мнози непокориви, суесловцы, и умомъ прелщени, наипаче же сущіи отъ обрѣзанія, ихже подобаетъ уста заграждати: иже вся домы розвращаютъ, учаще, яже не подобаетъ, скверннаго рады пребытка. Рече же нѣкто отъ нихъ, свой имъ пророкъ: Критяне присно лживи, зліи звѣріе, утробы праздныя. Свидѣтельство сіе истинно есть: еяже ради вины обличай ихъ нещадно, да здрави будутъ въ вѣрѣ, не внимающе Іудейскимъ баснемъ, ни заповѣдемъ человѣкъ отвращающихся отъ истины.

(Тітъ. I, 9 1 16.)

Бо епископъ повиненъ бути непорочный, яко Божій домовласникъ, не упорчивый, не гнѣвливый, не пяниця, не побійникъ, не користолюбець, але страннолюбець, любячій добро, чистый, справедливый, благочестивый, повздержный, держачій ся правдивого слова згôдного зъ наукою, щобы мавъ силу и научати здоровою наукою и карати тыхъ, що противлять ся (тôй науцѣ). Бо есть много непокôрныхъ, сплетникôвъ и обманщикôвъ, особливо вôдъ обрѣзаныхъ, котрымъ треба уста затыкати, бо они поганять цѣлӣ домы и учать, чого не повиннӣ, для мерзкои користы. Зъ нихъ самыхъ оденъ пророкъ сказавъ: Критяне завсѣгды лгарѣ, злӣ звѣры, утробы лѣнивӣ. Те свѣдоцтво правдиве. Тому ты ихъ карай остро, абы були здоровӣ у вѣрѣ, не зважаючи на жидôвскӣ забобоны и людскӣ взгляды, що вôдвертають вôдъ правды.

И дивѣтъ ся, люди добрӣ, що той авторъ хоче учити Владыку, якъ бы Владыка мавъ писати, коли кажу, що Владыка зъ доброты своего серця не написавъ такъ, якъ повиненъ бувъ написати. И той авторъ сего не знавъ, що най :тислѣйшимъ обовязкомъ Владыки есть навѣть и карати непокôрныхъ. Се ему наказуе цѣле св. Письмо. Та менѣ такій встыдъ, встыдъ передъ цѣлымъ свѣтомъ, що я, хочь не теольогъ, маю тому авторови пригадувати слова св. Письма, коли противно, авторъ повиненъ менѣ толкувати св. Письмо, бо то до него належить, то его урядъ. Та щожь я зроблю, коли шановный авторъ чи забувъ св. Письмо, чи таки зовсѣмъ его не знае. Але я суджу, що знае, бо видно, що вôнъ есть здаесь навѣть священникомъ. Та коли вôнъ есть священникомъ, то тымъ бôльша ганьба для него, що я, звычайный мірскій чоловѣкъ, мушу ему толкувати св. Письмо, а ще бôльша кара чекае его за те, що вôнъ не дбае о нѣчо: анѣ о слова Христовӣ, анѣ о слова св. апостола Павла. — Все те подоптавъ ногами, а то лишень для того, абы передъ Вами, дорогӣ братя, Владыку зганьбити.

То не греко-католикъ такъ робить, то тôлько гордый и зарозумѣлый фарисей такъ поступае. А до того смѣе еще той авторъ брати за перо и ложно казати, що вôнъ пише безъ злости и заѣлости.

Якимъ правомъ смѣе сей безчестный чоловѣкъ такъ плювати въ очи Владыцѣ та казати, що то не правда, що Владыка пише, але то правда, що вôнъ, яко брехунъ, заподае? Се, що Владыка написавъ, есть правда, и мы се самӣ добре знаемо и посвѣдчимо — и на се суть документы, якӣ мы Владыцѣ заслали — а до того найлѣпшӣ документы подали тӣ подлӣ люди своими дописями въ газетахъ — И якъ же смѣе сей дуракъ — выбачайте за слово — такъ намъ въ очи брехати, що Владыка неправду пише? Тажь мы збі-

раемо всѣ газеты, дописи и дѣла тыхъ пôдлыхъ людей яко документы на вѣчну ганьбу тымъ людямъ, до котрыхъ сей дописуватель якъ разъ належить. Мы складаемо тӣ документы и спишемо зъ ныхъ цѣлу историю, абы грядучӣ поколѣня и весь свѣтъ знавъ, яка пôдлота тутъ въ Америцѣ крыесь. Мы то подамо пôдъ осудъ всего розумного свѣта, най ихъ осудять такъ, якъ они на то заслужили.

Гей панове! То вамъ вôльно народъ бурити, Владыку безчестити, Церковь греко-католицку нищити, а Владыка мае вамъ за те кланяти ся, руки вашӣ цѣлувати та васъ хвалити? А то звôдки таке вамъ право? Ей, господинове, знайте, що пословиця говорить, що: „Збанокъ до часу воду носить". То такъ дальше не пôйде! Мы домагаемо ся вôдъ Владыки, абы зробивъ порядокъ! Мы ему допоможемо — мы не слѣпӣ — мы добре видимо, куда вы насъ ведете — мы розумѣемо, що вы хочете насъ подѣлити, абысьте могли безкарно дальше зъ насъ шкôру дерти и абы нѣхто вамъ нѣчого не мôгъ зробити. Ага! мы то вже добре порозумѣли. Вы утѣкаете передъ Владыкою до айришѣвъ? То Владыка вамъ ворогъ за те, що обстае за бѣднымъ народомъ и не позволяе его лупити, але каже звернути грошѣ, якъ хто перебравъ? Вы хочете мати тôлько добрӣ и товстӣ фары, а вôдъ бѣднѣйшихъ утѣкаете? Єсли Владыка каже пôйти до бѣднѣйшихъ, то вы, господинове, стаете проти Владыки и кажете, що вôнъ несправедливый и вôдмавляете послуху — а насъ туманите, що Владыка нашь ворогъ? — Тото пишѣть и говорѣть такимъ мудрымъ, якъ сей, що теперь пише у „Вѣстнику" тай въ „Поступѣ" за Владыку, а не намъ Русинамъ, що маемо простый здоровый розумъ.

Вы насъ не дѣлѣть на угорскихъ и галицкихъ, бо мы всѣ одинъ народъ рускій! Мы вже ся доста насварили черезъ те, що васъ слухали, теперь вже часъ

намъ въ згодѣ жити; а будемо певно жити въ згодѣ якъ братя, тôлько мусимо васъ выкинути якъ заразу зъ помѣжь народу. — Та мы то зробимо — такъ намъ Боже допоможи!

Тымчасомъ я тутъ заповѣдаю сему дописувателеви, що зажду на тоту его мудрôсть и пересѣю еи черезъ свôй хлопскій розумъ, та подамъ цѣлому свѣтови до вѣдомости, абы всѣ знали, яка то погань у насъ выводить ся. — Владыцѣ же нашому вôддаю честь въ имени всѣхъ американьскихъ Русинôвъ, та прошу его, щобы не зважавъ на злобу выродныхъ сынôвъ, але щобы цѣлымъ серцемъ любивъ нашъ рускій народъ и его боронивъ та привѣвъ до ладу, а мы всѣ щирî твердî Русины станемо его особѣ до помочи.

Нашъ нарôдъ не есть злый, але его зôпсули нечестивî провôдники. Нашъ нарôдъ не чувъ нѣколи здоровои науки, тôлько всегда держали его якъ пса, та стригли его на доляры якъ вôвцю, але вôнъ теперь вже видить, хто ему приятель а хто ворогъ. — Мы видимо, що темнî духи хотять насъ знищити: та однî насъ запродають Москалямъ, другî въ спôлцѣ зъ тамтыми не дають намъ дыхати — лишь роздвоюють и обертають проти свого архипастыря. Одначе мы Русины всѣмъ имъ тутъ явно кажемо, що мы нѣколи не будемо Москалями, але щирыми Русинами; а тыхъ, котрî учать насъ не слухати власти нашои та не любити свого Владыку а ити проти Него, тыхъ — тутъ еще разъ кажемо — вышмаримо вонъ вôдъ себе, щобы намъ не затроювали житя тай зъ насъ посмѣховиско не робили.

Отъ вже бы чоловѣкъ и скôнчивъ на тôмъ, кобы не нове посланіе самозванного епископа Угрина. Та я ся тѣшу тымъ посланіемъ, бо буде що писати — а я люблю писати — особливо якъ чоловѣкъ по тяжкôй праци шукае розрывки. Дехто въ сальонъ, але я

до пера беру ся. Тожь послухайте еще, братя Русины, кôлька слôвъ про тоту цѣкаву новôсть.

ПОСЛАНІЄ САМОЗВАННОГО ЕПИСКОПА УГРИНА ДО ЄГО ВѢРНЫХЪ.

Въ ч. 6 ,,Американского Русского Вѣстника" зъ дня 20 Февруаря 1908 выдавъ Угринъ посланіе, щобы бодай яко тако дорôвнати нашому Владыцѣ. Та куды корчмареви до посланія? Угринъ гадае, що мы всѣ запили ся въ его сальонѣ тай потратили розумъ на стôлько, що навѣть не порозумѣемо дурниць, якѝ вôнъ выписавъ — чи може тôлько пôдписавъ — въ ,,Американскомъ Русскомъ Вѣстникѣ".

Трохи мене дивуе, що Угринови яко латинникови до насъ греко-католикôвъ, але прочитавши его письмо, виджу, що нема ся чого дивувати, бо вôнъ — выбачайте братя — зовсѣмъ собѣ дурненькій чоловѣкъ. Та чому я такъ кажу про прецеду Угрина? Тому такъ кажу, бо вôнъ написавъ чотыри великѝ дурницѣ. По руски каже ся, що хто напише чотыри великѝ дурницѣ, то вôнъ есть оселъ до квадрату, або оселъ квадратовый, однакъ сего я не хочу причѣпати господину Угрину, бо вôнъ и сего не порозумѣе.

ПЕРША ВЕЛИКА ДУРНИЦЯ.

Угринъ написавъ, що нашъ Владыка есть найзагорѣльшимъ галицкимъ украинцемъ и яко такій мае за цѣль ширити культъ украиньско радикальный а нищити все, що есть стародавне руськ. Найперше хочу запытати John-а Угрина, що то есть Украинець? — по друге, що то есть культъ украиньско-радикальный? — а по трете, що то есть тото стародавне руске, яке тутъ въ Америцѣ истнуе, котре бы мавъ нищити нашъ Владыка?

Я чекаю, нехай менѣ Угринъ на тѝ три пытаня вôдповѣсть, а втогдѣ зобачимо его мудрôсть и дамо

ему красну вôдправу. Тымчасомъ скажемо, що Угринъ пôсля свого письма есть радикаломъ пôсля того, якъ мы высше сказали, пишучи, що то есть радикалъ. Угринъ хоче тоту назву, яка ему належить, конечно на силу причепити Владыцѣ, не знаючи зовсѣмъ анѣ намѣрôвъ, анѣ характеру, анѣ переконань нашого Владыки. И въ тôмъ власне лежить его велика глупота.

Если хтось хоче що небудь о другôмъ написати, то мусить або зъ нимъ говорити, або его дѣла читати, або его учинки видѣти такiи, що дають ему повну и розумну пôдставу выдати свôи судъ о тôи особѣ. Та Мг. Угринъ — о, перепрашаю, Преосвященый Угринъ, бо то Епископъ — якъ та папуга пише тото, що другiи ему говорять, не розумѣючи зовсѣмъ дѣла, анѣ не знаючи Владыки, анѣ не говорячи зъ нимъ. Епископъ есть Украинець, а Украинець есть радикалъ, тото по сто разъ пише „Американскiй Русскiй Вѣстникъ". А я кажу, що Украинець значить Русинъ-малоросъ, а радикалъ значить чоловѣкъ безъ вѣры. И якажь тутъ звязь въ его базгранинѣ? Чиста глупота? Бо зъ того бы выходило, що кождый Русинъ безъ вѣры. Тымчасомъ оно такъ не есть. Суть Русины зъ вѣрою и зъ честiю и зъ розумомъ, чого найкрасшимъ доказомъ есть якъ разъ тото, що мы на Угринови пôзнали ся, що ему и вѣры бракуе и чести и розуму. Лишило ся отже Угринови, що вôнъ радикалъ и то такiй, що все до горы коренемъ вывертае въ огородѣ Христовôмъ и въ народѣ рускôмъ. — Но мы бы просили Угрина, щобы до огороду не лѣзъ и не ривъ, але нехай ся коршмы тримае, бо зблазнивъ себе и „Соединенiе". Такiй прецеда не повиненъ на чолѣ честного народу стояти, але прецеда повиненъ бути мудрый чоловѣкъ, котрый якъ щось напише, абы кождый мôгъ сказати, що то мудрый чоловѣкъ написавъ, а не радикалъ. Подумайте но, братя зъ „Соединенiя", добре надъ тымъ, чи таку тѣсну голову маете тримати за

прецеду? Чи мѣжь вами вже нема людей, щобы бодай знали, що пишуть?

ДРУГА ВЕЛИКА ДУРНИЦЯ.

Другу велику дурницю написавъ Угринъ, чи его якій кумпанъ, вертаючи зъ Вашинґтону, куды ѣздивъ допытувати ся за нашого Владыку. Ось яку то дурницю!! „Тото правда, що Rt. Rev. Ортыньскій есть высвяченый епископъ (Угринъ и его компанія не вѣрили, бо не святили) и приѣхавъ до Америки зробити порядокъ и за призволенемъ айришскихъ епископôвъ може правити Богослужене, святити церквы и рѣчи церковнй и т. и., може священика поручити на опорожнену парохію, але юрисдикцію не може дати, тôлько діецезальный епископъ". — А що не казавъ я, що Угрина дурный пôпъ хрестивъ? Тутъ на двохъ точкахъ показавъ Угринъ, чи хто иншій, хто за него писавъ, свою глупоту превелику. Найперше кождый діецезальный епископъ може свою юрисдикцію передати на другого, що майже всѣ епископы зробили дотычно нашого епископа — якъ я сесе чувъ зъ устъ самого Владыки — а втогды нашь епископъ мае всѣ такй права якъ и діецезальный епископъ въ тыхъ церквахъ, що належать до латиньскихъ епископôвъ. Якъ же зъ того выходить, що епископъ не мае жадного права? Се тôлько Угринъ може порозумѣти, а я ему скажу, що Угринъ неука написавъ одну велику дурницю.

По друге, всѣ знають, що суть церквы, котрй не належать пôдъ айришѣвъ, а до тыхъ латиньскй епископы не мають права, бо то не ихъ. — Для такихъ церковъ, если ся они пôддадуть нашому епископови, епископъ мае самъ повне право и не може брати юрисдикціи вôдъ латиньскихъ, бо они дати еи не можуть тому, що самй не мають надъ тыми церквами, котрй до нихъ не належать. Чи порозумѣвъ John Угринъ? — А де тото стоить написано, що епископъ

титулярный не може бути порядочнымъ епископомъ? Нашъ Владыка до затверджения діецезіи есть епископомъ титулярнымъ для айришскихъ греко-католиковъ а не для тыхъ, що не суть пôдъ айришами. Чи порозумѣвъ John Угринъ? — Єсли нашъ епископъ одну токмо церковь мае свою, то для неи есть вже порядочнымъ а и той самъ есть титулярнымъ для другои, котра не есть его.

Нашъ епископъ не есть вікаріемъ лат. епископôвъ, тôлько — якъ пише самъ John Угринъ — есть помôчникомъ въ зарядѣ тыхъ церковъ, котрй на нихъ стоять. Та вôнъ зновъ не есть помôчникомъ латиньскихъ епископôвъ для тыхъ церковъ, що суть его, але есть ихъ порядочнымъ епископомъ.

John Угринъ! Зволите ласкаво порозумѣти тй двѣ рѣчи, якихъ на цѣлôмъ свѣтѣ нема, а лишень тутъ въ Америцѣ.

а) Русины айришскй и Русины независимй вôдъ айришѣвъ;

б) одинъ и той самъ епископъ такъ для одныхъ, якъ и для другихъ: для одныхъ есть голова, — для другихъ завѣдатель; — для одныхъ порядочный епископъ, для другихъ титулярный; — одными рядить черезъ буллю, другими безъ буллѣ; — однй мусять буллю заховувати — другй не обовязанй.

Ясно вамъ John Угринъ? Вѣдай нѣ, бось те таку дурницю написали. Та тѣште ся, John Угринъ, тымъ, що се ще не послѣдна ваша дурниця. Єсть еще

ТРЕТА ДУРНИЦЯ.

Пише дальше господинъ Угринъ въ своѣмъ посланію, що нашъ епископъ есть вѣрный Столици Апостольскôй, а однакъ працюе надъ тымъ, абы церквы були переписанй на него. — Господинъ Угринъ! Чи знаете вы, що то одно зъ другимъ стоить въ суперечности? Чи не можна бути вѣрнымъ Столици Апостоль-

скôй и переписувати церквы на свое имя? Чи есть може де заказано епископови, щобы вôнъ не смѣвъ творити діецезію? Пôсля Угрина тутъ мусить „buc nečista draha i v tom skryva še ohavne špekulanstvo“. Яке спекуланцтво? вы цѣкавй знати. Отъ послухайте Угрина а вôнъ потолкуе, бо зъ насъ нѣхто такои дурницѣ не въ силѣ розяснити.

Епископъ — каже Угринъ — позаписуе на себе церквы и втогды поѣде до Риму тай скаже: „Я вже готовый, запроваджу все, що жадаете, тôлько дайте менѣ право епископа діецезіяльного“. Римъ дасть ему тй права и епископъ по тираньски пôдъ покрывкою католицизму буде переводити всѣ пляны украиньства. Таке выдумати може тôлько обôрванець, що сидить въ чужôй загородѣ, а нѣколи жаденъ Русинъ греко-католикъ. Таке може выдумати лишень латинникъ Угринъ, що для бізнесу ставъ греко-католикомъ. Хто якій, то думае, що и другій такій. — Угринъ на стôлько безличный, що справу нашои греко-католицкои Церкви уважае якъ справу коршмы, котру ся вынаймае на се, абы робити интересъ на темныхъ і слабосильныхъ людяхъ. — Угринъ уважае Церковь яко орудіе политичне до якихсь плянôвъ – а забувъ, що въ Америцѣ нема и не може бути бесѣды о жаднôй политицѣ, бо мы тутъ бѣдный народъ рускій на выгнаню шукаемо кусника хлѣба, працюючи гôрко въ потѣ чола. Угринъ гадае, що нашъ епископъ такій запроданець якъ вôнъ, що для интересу причепивъ ся Русинôвъ и хоче ними рядити, будучи латинникомъ.

Мг. Угринъ! Вы нашого епископа не знаете, але мы его знаемо еще зô старого краю. Мы знаемо его любовь до своего народу и до своего обряду и до своеи Церкви. Вы, Мг. Угринъ, нѣякъ не доросли до сего, щобысьте смѣли щось подôбного закидати епископови нашому. А коли се закидаете, то се знакъ, що вы безъ чести и безъ розуму. Понадто, Мг. Уг-

ринъ, вы дали ссбѣ свѣдоцтво тѣсноты ума навѣть и черезъ се, що гадаете, неначе бы до Риму можна заѣхати и пôйти въ шапцѣ до Архіерея Вселеньского, та заложивши собѣ ноги, по американьски трактувати справы своеи Церкви. Та вы о нѣчôмъ понятя не маете и пишете се такъ, якъ штубакъ зъ нормальныхъ клясъ пише на село до своихъ ровесникôвъ за візиту у шкôльного сторожа.

Менѣ ся видить, Mr Угринъ, що вы ся перечислили, тримаючи насъ за такихъ неукôвъ. Кождый зъ насъ розумѣе на стôлько, що жаденъ епископъ щирый Русинъ не може сего не тôлько зробити, але й подумати не мôгъ бы о такôмъ, про яке зачерезъ свою глупоту базграете въ „Американьскомъ Русскомъ Вѣстникѣ" — А кождый зъ насъ рôвножь розумѣе, що такі якъ вы и ваша честна компанія безъ чувства, безъ серця руского и безъ здорового розуму безперечно такъ зробили бы.

Нашь епископъ вôдкрывъ намъ свои пляны ясно и тѣ пляны суть честні, святі якъ кришталь – гôдні сына греко католицкои Церкви и сына Руси -- но вашѣ пляны, які вы пôдсуваете епископови, суть погані, нечестні, чорні, обмерзлі, негôдні имени руского, нѣ имени греко-католика. Я есьмъ певный, що якъ епископъ прочитае пôдсуненый ему плянъ черезъ васъ, Mr. Угринъ, то сплюне на него якъ на мерзôсть и скаже, що то скрайна пôдлота а еще бôльша глупота. Та я ся не дивую вамъ, Mr. Угринъ, але дуже дувую ся нашому рускому народови, що таку глупоту и пôдлоту читае и не плюне вже разъ въ очи нечестивому, або не возме за обшизку та не шмарить вонъ зъ честного руского товариства. — Однакъ глупотѣ и пôдлотѣ Угрина нема кôнця. Отъ послухайте дальше, милі Братя Русины, про

ЧЕТВЕРТУ ВЕЛИКУ ДУРНИЦЮ.

John Угринъ сказавъ, що епископъ нашъ есть вѣрный Столици Апостольскôй, но если она ему не дасть юрисдикціи діецезальнои, то вôнъ отворить епархію „независиму". — Тутъ вже высиливъ ся Мг. Угринъ до остатка, абы насъ всѣхъ переконати, що вôнъ есть кругомъ муракъ. Мы чуемо и читаемо, що нашъ епископъ накликуе всѣ церквы, абы не стояли назависимй, але щобы доконче станули пôдъ головою, яка есть злучена зъ Престоломъ Римскимъ; мы знаемо, що нашъ епископъ есть высланый вôдъ Столицѣ Апостольскои и есть вôдъ неи безпосередно зависимый — самъ Угринъ твердить, що вôнъ есть вѣрный Столици Апостольскôй, а коли церквы будуть стояти пôдъ такимъ епископомъ, то буде епархія „независима". — Не есть же то глупота безгранична?!!!

John Угринъ! отворѣть очи и прозрѣть, бо абось-те не выспанй сидячи по ночахъ, або голова васъ болить, або таки въ головѣ вашôй пусто - пустѣсенько! То вы, Мг. Угринъ, пôдсуваете новый плянъ а людямъ голову завертаете, що нашъ епископъ есть схизматикомъ. — Чисте безголове упало на дописувателѣвъ „Американьского Русского Вѣстника"!!! Они вже самй не знають, чого чѣпити ся, то чѣпають ся якъ тй слѣпй плота. Хотять зъ нашого Владыки зробити схизматика — зъ того Владыки, котрый въ своѣмъ посланѣю давъ належну вôдправу схизматицкимъ проводирямъ и котрый кождого прихвостня та лизуна и запроданця схизматицкого пятнуе яко здрадника!!!

Мг. Угринъ! Смѣхъ и ганьбу зробилисьте зô себе, пишучи такй дурницѣ! — Та менѣ васъ не жаль, бо хто ся пустивъ на таку дорогу, то нехай собѣ нею йде, але еще разъ кажу, менѣ жаль моихъ братôвъ Русинôвъ, що за свои грошѣ позволяють собѣ въ лице плювати. Ганьба намъ, братя Русины! — Хто щирый Русинъ, умиймо лице вôдъ бруду Угринôвского

и его компаніи — и навчѣмъ ихъ мати губу примкнену!

ПЕЧАТЬ ВАЖНОСТИ НА ВСѢ ВѢКИ.

Щобы однакъ пôдлота и глупота Mr. Johna Uhrina дôстала печатку та мала вальоръ на будуче по всѣ вѣки, то еще прошу Васъ, братя Русины, послухайте терпеливо отсихъ ще кôлька моихъ слôвъ. До всѣхъ своихъ на чудо дурныхъ плянôвъ додавъ John Uhrin еще одинъ послѣдный, якій есть короною его розуму.

Вôнъ каже, що якъ нашй церквы будуть записанй на нашого епископа, то можуть ихъ забрати кревнй або „вѣрителѣ Стефана Ортыньского". Значить ся, — Епископъ буде пити, грати въ карты, гуляти и Богъ зна, що творити, потому умре а его кревнй и кредиторы прійдуть и заберуть намъ нашй церквы.

John Угринъ! На таку писанину мы бы вамъ радили, щобы вы собѣ голову обголили, дали воду собѣ освятити и потôмъ выбрали ся — до дому збожеволѣлыхъ!

Тажь кождый дуже добре знае, що епископъ бере въ тростъ (опѣку) нашй церквы, и не може ихъ анѣ продати самъ, анѣ своихъ приватныхъ довгôвъ на нихъ затягати, анѣ кревнымъ вôддати, однымъ словомъ — епископъ нѣчо не може робити зъ нашими церквами, тôлько ними рядити и пильнувати, абы бувъ порядокъ и хвала Божа.

John Uhrin! чи вы гадаете, що мы подурѣли? Тажь нашъ епископъ не пе нѣчого, - тото всѣ знають, - не гуляе, не бавить ся, але жіє скромно, бѣдно, такъ, якъ може нѣхто зъ насъ. Тажь нашъ епископъ знае, що всѣ церквы то дѣло народа и вôнъ за нарôдъ стоить бôльше, тысячь разъ бôльше, якъ вы всѣ на купу. Тажь и слѣпый видить, що всѣ церквы, записанй на айришѣвъ, не йдуть въ руки анѣ ихъ кревныхъ анѣ вѣрителѣвъ, але переходять зъ епископа на епископа.

И хотяй вы кажете, що латиньскй церквы записують ся на пôдставѣ правъ діецезальныхъ, а нашй тыхъ правъ ще не мають — отже рѣчь небезпечна — то я вамъ могу тôлько сказати: Хиба дурный сего не розумѣе, що мы записуемо церквы такъ, що жадне право тому не противить ся и що въ записѣ написано ясно, якъ мы записуемо. Мы записуемо церквы, такъ абы епископъ бvвъ голова нашимъ церквамъ и мавъ ихъ въ опѣцѣ, та щобы не мôгъ анѣ продати, анѣ кревнымъ дати, але тôлько свому наслѣдникови, рускому, греко-католицкому епископови. Тожь вы, Mr. John Uhrin, яко латинникъ, хотѣлибысьте переписати церквы по латиньски и на айришѣвъ, але мы Русины переписуемо церквы рускй по руски и на руского епископа. Єсли вамъ нашь рускій перепись не подобавъ ся, то можете собѣ шукати хлѣба у латинниковъ и у нихъ выдавати свои посланія, а насъ лишѣть въ спокою, бо мы знаемо, що робимо.

Про иншй глупоты нема що писати. Всѣ мы Русины розумѣемо, о що ходить „чорнôй компаніи". Мы можемо лишень то сказати, що якъ слѣпый слѣпого провадить, то оба впадуть въ яму.

John Uhrin боить ся, абы нашь епископъ не загиривъ церквей. А вы Mr. Угринъ ихъ допильнуете?! Чи на васъ можна ся спустити? О дуже красно вы пильнуете церкви въ Homestead!! Єсли бы люди до чиста знали вашу господарку, то не знаю, щобы они на те сказали? Ану но предложѣть рахунки всѣхъ выдаткôвъ до чиста, а зобачимо, якъ то вы пильнуете свою церковь, тай на що люди грошѣ дають — а втогды бы показало ся, хто лѣпше любить и пильнуе церковну працю и людскй грошѣ — чи вы, чи епископъ. Мы знаемо, якъ епископъ жіе и якъ рахунки веде, бо намъ показали се въ его канцеляріи — але якй вашй рахунки, сего мы не знаемо. А радй бы мы знати, бодай за електрику на фарѣ.

John Uhrin! Не натягайте такъ дуже струны, бо потрѣскають, а що зъ вами буде?—гопнете въ болото вразъ зô своими компанистами. Нехай но вѣрники гомстедскй возмуть ся до васъ, яко епископа, и до вашого каноника, а побачите, чи вамъ пасуе давати наставленя нашому епископови, що вôнъ мае робити и якъ мае робити. Пожіемо, то побачимо, що то оно зъ того всего буде. Тымчасомъ пріймѣть вôдъ мене выразы сочувствія надъ вашою глупотою и що силъ старайте ся, бодай на старôсть прійти до розуму. Ваша робота и глупа и шкôдлива не такъ намъ Русинамъ, якъ таки вамъ самымъ. Мы, твердй Русины, вытримаемо ще бôльше, але вы латинникъ, не знаю, чи перенесете се на своѣй головѣ.

ДО ВСѢХЪ ЩЙРИХЪ ТВЕРДЫХЪ РУСИНÔВЪ.

Братя Русины твердй зъ Угорщины и зъ Галичины! Насъ така сила велика тутъ въ Америцѣ, а однакъ леда дуракъ насъ розбивае и нѣвечить. Не допустѣмъ до сего, абы деруны, радыкалы, крутарѣ, брехуны, та всѣляка зволочь плювала намъ въ очи и вывертала все на выворôтъ до горы корѣнемъ, кормила насъ смѣтемъ за нашй грошѣ та плюгавила нашу греко-католицку Церковь и нашого гр.-кат. Епископа! Чи то не встыдъ для насъ, що нашй проводирѣ злучили ся зъ айришами, зъ москалями та зъ усѣма найгôршими хрунями проти насъ Русинôвъ, проти нашои св. Церкви, проти нашого руского народа и проти нашого епископа? А мы зъ заложеными руками сидимо собѣ спокôйно и приглядаемо ся рôвнодушно ихъ нечестивôй, огидной та мерзенной роботѣ! П завязуймо на каждôмъ плейсѣ комітеты, возьмѣмъ ся до роботы и вычистѣмъ наше обôйсте зъ тыхъ поганыхъ здраднивôвъ народу, Церкви и вѣры. Доки они будуть рити у насъ?! Чи мы гôршй вôдъ айришѣвъ?

Братя Русины! Насъ дѣлять на чотыри части.

Хто? Здрадники, платнѣ наемники, хрунѣ. москалѣ, айришѣ, радикалы, латинники — а далѣ-далѣ и жиды зачнуть нами рядити! А о щожь имъ всѣмъ ходить? О нашѣ грошѣ и о нашу шкôру. Єсли хто небудь зъ насъ хотѣвъ бы ся ихъ позбути, то они сейчасъ удають приятелѣвъ передъ нами та кажуть, що они за насъ ся борять. Нѣхто зъ честныхъ людей такъ ся не боре, абы свою власть церковну доптати а насъ дѣлити на таборы. Мы, Русины, шануемо и почитаемо власть церковну, а нашого епископа будемо боронити и заступати передъ усѣма ворогами.

Кождый, хто насъ дѣлить и хто особу нашого епископа нарушуе, той есть нашимъ ворогомъ и мы его шмаримо вонъ. Рускій народъ вже не слѣпый — вже на стôлько прозрѣвъ, що не дасть робити зô себе насмѣшки и не позволить бавити ся нимъ якъ зъ дитиною, та заколотъ и сварку робити. Мы знаемо, що робимо. Мы мусимо дôйти до повного права для насъ, для нашои Церкви и для нашого епископа — и тому будемо пôддержувати его всѣма силами, бо знаемо, що вôнъ нашь епископъ, справедливый Русинъ и любячій свôй народъ и свою Церковь. Вôнъ нашь Владыка, а не Угринъ, нѣ Жатковичь, нѣ Борухъ, нѣ Васовчикъ, нѣ Лавришинъ, нѣ цѣла компанія перевертнѣвъ та гирителѣвъ своеи Церкви и свого народу. Они насъ, дорогѣ братя Русины, дѣлять, они до една зъ айришами стали проти епископа — и мы мали бы ихъ терпѣти?!

Братя Русины! Такъ дай Боже менѣ дôждати до завтра, якъ я вамъ правду пишу. Тѣ люди суть найтяжшѣ нашѣ вороги. Мы просили Бога, абы ся вырвати зъ пôдъ ярма айришского—якъ самъ Лавришинъ зô слезами въ очахъ говоривъ въ Ню Йорку до нашого Преосвященного и благавъ Преосвященного, абы ихъ заступивъ передъ айришскими біскупами — а опôсля тѣ самѣ люди пôйшли до айришѣвъ и просили ихъ

стати проти епископа нашого, та просили, щобы ихъ айришѣ приняли. И то мае бути справедливôсть?! Й они кажуть, що они за нами стôять и насъ боронять? Нѣ, братя Русины! они насъ сто разôвъ скорше якъ отвертый ворогъ загублять, бо они удають лише нашихъ приятелѣвъ. Они насъ зведуть на латиньство, они буллю запровадять; они все зроблять, щобы тôлько айришамъ приподобати ся, бо ихъ потребують проти нашого епископа. Они хотятъ позбути ся епископа, абы могли воювати та ѣздити зъ пакташкою по цѣлôй Америцѣ, та назбиравши гроша, добре ѣсти, пити, курити, поля, домы та винницѣ собѣ купувати — и опôсля ѣхати до краю на солодкій спочинокъ. Та бѣда, що тутъ теперь епископъ стоить имъ надъ каркомъ и пильнуе ихъ. Тожь нема рады, треба конче позбути ся епископа, або народъ проти него збунтувати.

Гей Боже милый! Якй то они дурнй! Та я першій буду шмарити вонъ того священника чи куратора чи кого тамъ небудь за то, що вôнъ учить непослуху проти Евангелія и бунтуе народъ проти власти церковнои. Та чому такъ? Бо я есмъ христіяниномъ и греко-католикомъ и не хочу бути гôршимъ вôдъ жида. Тажь и жидъ свого рабина шануе и респектуе, а тутъ христіяне неначе тй псы обсѣли свого Владику и кусають и гавкають та брешуть на цѣлий свѣтъ! Не ганьба то?!

Гей братя Русины! Гей дѣти св. греко-католицкои Церкви! Ануж возьмѣмъ ся всѣ за руки и станьмо до дѣла, та, якъ добрй дѣти, оборонѣмъ свого Отця и свого Владыку!

Гей, всѣ Отцове, що въ Христа вѣруете! ануж но станьте всѣ, якъ одинъ мужь, при заступнику Христовôмъ, та покажѣть свѣтови, що мы Русины а не Таліяне и не Турки и не дикй Ботокуды, що живцемъ людей ѣдять!

Вже крайный часъ намъ рушити ся, бо сыны тьмы

въ потѣ чола працюють на нашу ганьбу и на нашу загладу.

Ану до дѣла, дорогі̂ братя Русины!

ИСТОРИЧНЫЙ ДИВОГЛЯДЪ.

Ставляючи пытане самозванному епископови Угринови, що то есть „украинець", що то есть „культусъ украиньскій" и що то есть то „стародавне руске", яке бы нашъ Владыка мавъ нищити въ Америцѣ — менѣ й до головы не прійшло, що Угринъ пôдписавъ — а може переписавъ — свою мудрôсть зъ „Американского Русского Мѣсяцослова", выданого господиномъ Жатковичомъ на ганьбу всѣмъ Угорскимъ Русинамъ.

На сторонѣ 169 „Американского Русского Мѣсяцослова" а „Amerikansko-Russko-Slovenskoho Kalendara" виднѣе напись „Ukrainstvo-Ukrainism" або „масло масляне". — Авторъ сеи статіи справдѣ бувъ бы добрый и спосôбный по подою коровъ и до робленя фалшивого масла або сира — но нѣякъ не можна его зачислити до людей бодай крихôточку ученыхъ, які̂ бы писали розправу.

Я дивую ся тому чоловѣкови, по що то вôнъ тôлько дурниць и брехнѣвъ написавъ, наколи его цѣль була, понизити нашого епископа Сотера Ортыньского въ очахъ всего народу руского зъ Угорщины. Чи не лѣпше було написати вôдразу зъ горы: Епископъ Ортыньскій есть украинцемъ, радикаломъ и найнебезпечнѣйшою гидрою для Русинôвъ?! Се було бы ясне и вôдповѣдне до вѣры Жатковича и до его ерархіи церковнои и его церкви. А такъ г. Жатковичь зблазнивъ себе до чиста, будучи авторомъ сего монструального календаря и сеи статіи (?), а народъ рускій зъ Угорщины захляпавъ болотомъ и паскудствомъ та выставивъ для него погане свѣдоцтво передъ цѣлымъ свѣтомъ. А до того еще той народъ

рускій, збезчещеный тою статіею г. Жатковича, заплатить грубй грошѣ г. Жатковичеви за тоту прислугу.

Придивѣмъ ся, дорогй братя Русины, угорскй и галицкй, близше тôй базгранинѣ Жатковича (если то его) а зобачимо, якого злочину допустивъ ся сей безсовістный чоловѣкъ дотычно народу руского и дотычно гр.-католицкои Церкви.

Найперше вôнъ заперечивъ истнованє Русинôвъ въ Росіи, въ Галичинѣ, въ Угорщинѣ и на Буковинѣ, а прилучивъ насъ всѣхъ до Москалѣвъ проти нашои рускои исторіи и проти нашого власного сумлѣня. Чейже нѣхто зъ насъ не скаже, що мы Москалѣ, але що мы Русины. Чомужь авторъ не злучивъ въ одно Словѣнцѣвъ и Словакôвъ, але числить ихъ яко осôбну націю? Чому не злучивъ Словакôвъ и Полякôвъ въ одно, або Словакôвъ и Чехôвъ? Прецѣнь ихъ бесѣда така близька и подôбна до себе, близша якъ рускій языкъ до россійского. Чому не злучивъ Хорватôвъ и Сербôвъ разомъ? Але тôлько насъ Русинôвъ злучивъ зъ Москалями въ одно. Вôнъ зробивъ такъ тому, бо вôнъ невѣжа а въ серцу Москаль а не Русинъ. Вôнъ закрывае ся панславізмомъ такъ по дурному и такъ по чудацки, якъ той дикій чорный муринъ, що вбравъ ся лише въ краватку и цилиндеръ — зъ рештою цѣлый голый.

Мг. Жатковичь, чи хто иншій зъ редакціи хоче забити або живцемъ зъѣсти кождого Славянина, котрый не есть Москалемъ. Дивѣть ся, люде добрй, яке чудовиско зробивъ зъ себе сей панславистъ. Тажь если ты панславистъ то люби и борони всѣхъ Славянъ а не тôлько одныхъ Москалѣвъ. Тажь прецѣнь у насъ и найдурнѣйшій то знае, що Славянинъ есть спорôдненый зъ усѣма прочими Славянами и нѣхто зъ насъ не перечить сего. Але и найдурнѣйшій рôвножь знае, що кождому належить ся своя хата и свое власне газ-

дôвство. — Жаткович хоче конечно, – и то на силу, – бо инакше проклене Васъ зъ кôсточками — щобы мы служили Москалеви и не смѣли мати анѣ своеи хаты анѣ свого письма!!! А то звôдки таке жадане? То въ газетѣ Жаткович накликуе, щобы народъ рускій домагавъ ся свого права, а въ календари каже всѣмъ Русинамъ мовчати, „руки по швамъ" и здати ся на ласку або неласку Росіи, бо она велика и широка.

Мг. Жаткович! Чи вы того не знаете, що нынѣ всѣ народы домагають ся свого права и то власне въ Росіи? Мы проти Москалѣвъ, яко народу славяньского, нѣчо не маемо, противно мы ихъ любимо и желаемо имъ блага, але мы, навѣть хотяйбы мы були и пôдъ Москалемъ, будемо ся домагати вôдъ ныхъ, яко нашихъ приятелѣвъ, свого права. Нехай Москалѣ насъ не дусять, але най дадуть намъ спромогу жити своимъ житемъ — нашимъ рускимъ житемъ — и нехай намъ лишуть свободу вѣры, а втогды мы имъ всюды поможемо скôлько намъ силъ стане. Тожь пріймѣть до вѣдомости, Мг. Жаткович, що мы е Русины, нарôдъ славяньскій, иншій вôдъ Москалѣвъ, та не робѣть зô себе дивоглядну карикатуру, злучуючи насъ въ одно зъ Москалями. Єслижь вы е Москаль, то чого вы влѣзли мѣжь насъ Русинôвъ?

Прошу, я прилюдно пытаю ся всѣхъ Русинôвъ угорскихъ и галицкихъ, скажѣть явно, чи Вы е Москалями? Мы мусимо сесе знати ясно и доклядно. Хто есть Москалемъ, най иде до Москалѣвъ — а хто Русинъ, най ся тримае своихъ Русинôвъ. А тымчасомъ пріймѣть, братя Русины, до вѣдомости, що Жаткович въ своимъ календари зробивъ Васъ Москалями. — Теперь вы заберѣть голосъ та пояснѣть намъ Русинамъ, чимъ вы е — чи Москалями, чи Русинами?

Мг. Жаткович каже, що мы перекрутили исто-

рію, а я скажу, що Мг. Жатковичь такъ знае нашу руску историю, якъ та курка зъ Питсбурґа за свое яйце, котре Англикъ або Русинъ въ Чикаґо зъѣвъ на снѣданокъ. Вôдôславъ я вже Васовчика, абы прочитавъ нашу историю, то вôдсылаю и Мг. Жатковича до неи, а чейже бодай крихôточку зрозумѣе, що то суть Русины и кôлько ихъ есть. А щобы вôнъ яко Москаль не лякавъ ся рускои историі, то еще разъ повторяю, що за сю нашу историю, написану найкритичнѣйше зъ усѣхъ историй, сама Академія Умѣетности въ Росіи, нагородила грамотою похвальною автора сеи историі, профезора университету Грушевского. Чейже така повага выстарчить господину Жатковичеви. Але я не знаю, чи Мг. Жатковичь буде мати на стôлько часу, абы за рôкъ мôгъ перечитати сѣмъ грубыхъ томôвъ тои историі, щобы въ слѣдуючôмъ календари поправивъ свôй историчный дивоглядъ? Вы однакъ, Русины угорскѣ, за той часъ подумайте, якъ скинути зô себе тоту ганьбу, яку вамъ заподѣявъ Мг. Жатковичь, признаючи всѣ народы славяньскѣ за истнуючѣ и вôддѣльнѣ — навѣть такѣ, якъ Словѣнцѣ — а нашъ нарôдъ Рускій — другій зъ ряду мѣжь Славянами — стеръ зъ лица землѣ. Пôсля Жатковича, мы Русины не жіемо на свѣтѣ, Жатковичь насъ зъѣвъ такъ, якъ варену сливку. Чи то такъ мае бути? Чи то не есть злочинъ проти Руского народа?

ЖАТКОВИЧЬ ОБЕРНУВЪ КОТА ГОРѢ ХВОСТОМЪ И КАЖЕ, ЩО ТО ВОВКЪ.

Дальше пише Жатковичь, що Австрія злякала ся Москалѣвъ, абы они не забрали Галичину и Русь Угорску та Буковиньску пôдъ свое панованє, и тому вôддала Русинôвъ въ Угорщинѣ на загладу Мадярамъ, Русинôвъ въ Галичинѣ на загладу Полякамъ а бу-

ковиньскихъ Русинôвъ на загладу Румунамъ. — Отже Австрія загирила Русь.

Черезъ те загирене повстали Украинцѣ та обернули ся проти Поляковъ и проти Мадярôвъ и проти Австріи а навѣть и проти Москалѣвъ. — Отже Украинцѣ загирили Русь.

Зъ того знову зродили ся украиньскй Василіяне и украиньскіи клиръ въ Галичинѣ, а вôдъ Василіанъ выйшовъ епископъ Сотеръ Ортыньскій. — Отже Василіяне загирили Русь.

А понеже Василіяне выдають всѣ книжки фонетикою — отже фонетика загирила Русь.

А що фонетику выдумали Поляки (се Мг. Жаткович знае напевно зъ литературы Боруха) — отже Поляки загирили Русь.

На самôмъ кôнци однакъ выходить, що анѣ Нѣмцѣ, анѣ Поляки, анѣ Украинцѣ, анѣ фонетика не загирила Руси — тôлько епископъ Сотеръ Ортиньскій.

Отъ маете льоґіку и консеквенцію историчного писателя! Правдиво кажу, що якъ ся се читае, то годѣ розôбрати, хто тоту Русь загиривъ. Чи Нѣмцѣ, чи Поляки, чи Мадяры, чи Румуны, чи Украинцѣ, чи Василіяне, чи фонетика, чи епископъ Ортыньскій, чи всѣ разомъ на купу?

Найлекше буле бы сказати, що всѣ разомъ загирили нещастну Русь. Ба, коли авторъ черезъ ошибку правду сказавъ, що Украинцѣ обернули ся проти Поляковъ и проти Австріи, тай домагають ся на силу правъ для свого народа. Що бôльше. Они за тѣ права для свого народу такъ ся побивають, що навѣть самъ авторъ имъ се признае, кажучи, що Украинцѣ „огнемъ и мечемъ ширять украиньскій культусъ", — Бѣда тôлько, що Мг. Жаткович не мае найменшого понятя о тôмъ, що то есть „Украиньскій культусъ" подôбно, якъ и Угринъ не мавъ понятя, коли писавъ свое посланіе. — Але то вже не наша вина.

Мг. Жатковичъ, знайте вôдъ нынѣ, що сей „культусъ украиньскій“ есть то борба за права народу руского въ Австріи, въ Росіи, въ Угорщинѣ и въ Буковинѣ — ну и въ Америцѣ — и то такъ на поли политичнôмъ якъ и на поли церковнôмъ.

Однакъ Мг. Жатковичъ вѣдай знов через грубу ошибку забувъ въ своѣмъ славетнôмъ календари написати, що наколи Украинцѣ звернули ся проти Поляковъ и Австріи, то москвофілы противно, злучили ся рука въ руку зъ Поляками проти Русиновъ — то допускають ся такихъ лайдацтвъ и такои здрады народу, на яку лише тôлько яничары и здрадники - ефіялты годнѝ здобути ся.

Тото умисне забуте Мга. Жатковича дуже бе въ очи и пôддае кождому много гадокъ дотычно характеру автора календаря. — Чому вы, Мг. Жатковичь, якъ разъ уважаете тыхъ здрадниковъ-яничарѣвъ за Русиновъ честныхъ а тыхъ, що обернули ся проти Поляковъ и проти Австріи и Росіи, та стали боронити свôй народъ, уважаете за здрадниковъ Руси?.. — Тутъ власне авторъ обернувъ кота горѣ хвостомъ.

Мг. Жатковичь прочитайте собѣ історію Сполученыхъ Державъ, выдану черезъ Edwarda Eggleston - а въ 1889 роцѣ, а тамъ на сторонѣ 187 знайдете осудъ Венедикта Арнольда черезъ всѣхъ Американцѣвъ на всѣ вѣки, яко здрадника бесѣды свого народу. — Сей Венедиктъ Арнольдъ въ часѣ революціи 1780 року проводивъ свому народови яко вождъ противъ Quebec-у, но мѣсто вести честно народъ за свободу, вôнъ пильнувавъ касы грошевои, значить ся, пильнувавъ тыхъ грошей, якѝ нарôдъ наскладавъ, и на добре мачавъ пальцѣ въ тыхъ грошехъ. — Коли его за се оскаржено, а Вашінґтонъ мавъ еву дати велику нагану прилюдно, то сей бойовникъ за свободу народу, увôйшовъ въ зносины зъ ворогомъ народу, генераломъ

Clinton и ставъ здрадникомъ: перейшовъ въ таборъ ворогôвъ и боровъ ся завзято проти свого власного народу. — Історія про него нотуе таке: „No name in American history is held so infamous as that of Benedict Arnold the traitor". Щожь вы на се скажете, Mr. Жаткович?! — Для чого вы перейшли въ таборъ ворогôвъ народа руского? — Для чого бороните здрадникôвъ? — Се дае много до думаня про васъ еще въ старôмъ краю якъ и тутъ въ Америцѣ.

Но я вертаю до сего, що я на початку сказавъ: Жаткович обернувъ кота горѣ хвостомъ и кричить, що то вовкъ. — Хтожь властиво загиривъ Русь? Самъ Mr. Жатковичь деликатно се говорить, але такъ скрыто, щобы нѣхто ся не домысливъ правды. Вôнъ каже, що Наумовичь много пошкодивъ справѣ Русинôвъ въ Галичинѣ и Угорщинѣ черезъ то, що пôйшовъ до Росіи и принявъ православіе.—„Єму" каже Жатковичь — „не треба було се робити, але сидѣти у Вѣдни и дальша працювати такъ, якъ працювавъ". — Отъ тутъ власне вылазить шило зъ мѣшка.

Mr. Жатковичь! Наумовичь и его компанія власне надъ тымъ працювали, щобы весь нарôдъ перейшовъ до Москалѣвъ и тому вôнъ се зробивъ пôсля серця. — Вы кажете, що вôнъ зле зробивъ? — Тажь всѣ адораторы Наумовича за то власне найбôльше его хвалять и цѣнять та мало що не за святого его уважають, що вôнъ перейшовъ до Росіи и принявъ схизму. Чи гадаете, що Наумовичь за дармо сидѣвъ 8 мѣсяцѣвъ въ криминалѣ?! або що вôнъ сидѣвъ за те що бувъ Русиномъ?! — Де тамъ! Загляньте до актôвъ. Вôнъ допустивъ ся здрады державы, а Русиномъ вôнъ лишень втогды бувъ, коли працювавъ надъ народомъ въ его рôднôмъ языцѣ, въ тôмъ власне языцѣ, котрый вы въ своѥмъ нерозумѣ такъ высмѣваете. Тогды, коли Наумовичь писавъ по руски и по на-

родному, тогды вôнъ бувъ славный и гôдный почести. Наколи покинувъ народъ и ставъ служити ворогамъ, вôдъ тогды его цѣла праця змарнѣла и заснѣтила ся, а слава пригасла разъ на завсѣгды, — бо конецъ дѣло хвалить. Єго конецъ бувъ огидный такъ що до справы народнои якъ и що до вѣры. Тутъ въ тôмъ жаденъ чоловѣкъ его не выправдае.

Процесъ Ольги Грабаръ бувъ дуже а дуже компромітуючимъ всѣхъ Русинôвъ, а многимъ отворивъ очи. Мы пôзнали ошуканьство москвофілôвъ. Они тихцемъ запродали насъ въ ярмо московске и пôдривали у насъ вѣру греко-католицку а приготсвляли до схизмы. — Не диво отже, що здорово мыслячѝ Русины, котрѝ за таку здраду мусѣли встыдати ся передъ цѣлымъ свѣтомъ, не диво — кажу — що сказали собѣ: Досыть вже намъ тои ганьбы, мы мусимо ся злучити и станути на яснôмъ, твердôмъ грунтѣ и оперти ся на народѣ и на народнôй бесѣдѣ, та двигнути ся своими власными силами. — Ся рѣчь похвалы гôдна и едино розумна, за яку лише можна похвалити Русинôвъ а не дорѣкати имъ.

До того неправдою есть, щобы Русины колинебудь служили Полякамъ — а правдою есть, що москвофілы завсѣгди зъ Поляками держали и держать по нынѣшный день. Чи тото ихъ братане ся зъ Поляками щире, чи облудне и фарисейске — то они самѝ о тôмъ найлѣпше знають — але фактомъ есть, що они такъ роблять.

Я тутъ пытаю ся москвофілôвъ явно, нехай скажуть, де ихъ сыны ходять до школы? — По якому учать ся религіи? Сего можей вы, Мг. Жатковичь, не знаете, хотяй такъ ревно ихъ бороните. — Сыны москвофілôвъ ходять до нѣмецкои гімназіи а головно до польскихъ. — Чогожь нарѣкаете на Нѣмцѣвъ, Мг. Жатковичь, та кажете, що Украинцѣ злучили ся зъ Нѣмцями? — Наколи москвофілы суть въ нѣмец-

кихъ гімназіяхъ. — А доньки москвофільскѣ де ся выховують? Або за границею мѣжь Нѣмцями, або по польскихъ законахъ або въ Чернôвцяхъ въ нѣмецкихъ институтахъ. А въ гімназіи Францъ Іосифа у Львовѣ хто выкладавъ москвофільскимъ дѣтямъ религію по польски? Чи не москвофілъ о Онуфрій Лепкій? — А чому то катехитъ Русинъ (не москвофілъ), котрый прійшовъ по смерти о. Лепкого и помимо борбы и напастей та пресій зô стороны Поляковъ, таки выкладавъ по руски. — Ану дайте менѣ на се вôдповѣдь, Мг. Жаткович, оборонителю москвофілôвъ, тай вы честнѣ москвофілы. — Се непонята рѣчь! — А чому то польскѣ паны въ Галичинѣ не хотять дати презенты священникови Русинови (не москвофілови), а москвофілови дають такъ радо? Чому? Бо москвофілъ позволяе латиньскимъ священникамъ загортати всѣ дѣти и вѣрныхъ на латиньскій обрядъ, а Русинъ не дасть того зробити, але буде ся процесувати до остатка. Я можу навести много фактôвъ и цѣлѣ пачки достарчу зъ краю, де ся покаже правда мною тверджена. — Й якже вы, Мг. Жаткович, смѣете назвати тыхъ москвофілôвъ добрыми Русинами, а тыхъ, що боронять правъ руского народа, вызывати всѣлякими именами тай здрадниками Руси?! Або вы нѣчого не знаете, або въ головѣ ся вамъ перевернуло, або кождый здрадникъ народу есть вашимъ братомъ и такимъ Русиномъ якъ вы. Або хочете народъ обдурити. Єсли такъ, то засѣ вамъ, М. Жаткович, до Русинôвъ ся мѣшати. А тымъ бôльше се говорю, що вы не знаете набѣть руского языка.

АВТОРЪ „АМЕРИКАНСКО-РУССКОГО МѢСЯЦОСЛОВА" НЕВѢЖА ЩО ДО РУСКОГО ЯЗЫКА.

Вы, честный авторъ, пишете въ своѣмъ календари, що Русины не знають языка, але пишуть жаргономъ польско-рускимъ а до того ще й фонетикою. А ска-

жѣть но менѣ, якій вашъ языкъ? Чи рускій? чи московскій? чи старославяньскій? чи якій? — Анѣ одинъ, анѣ другій, анѣ третій, лише мѣшанина гороху зъ капустою. — Якимъ же чоломъ вы можете учити насъ языка, коли вы самѝ зовсѣмъ его не знаете?

У насъ кождый Русинъ вôдъ дитиньства ажь до скôнченя гімназіи учить ся языка руского. И то учить ся не лишень языка руского, але всѣхъ иншихъ предметôвъ также по руски. Тожь выбачайте, Мг. Жатковичь, що вамъ скажу: у насъ дѣтвакъ зъ другои клясы гімназіяльнои сто разôвъ лѣпше знае по руски, якъ вы. Мы учимо ся языка старославяньского осôбно, и польского осôбно, але нашъ рускій языкъ головный предметъ, бо на рускôмъ языцѣ писанѝ всѣ школьнѝ книжки. А навѣть на университетѣ по руски выкладае ся, тай и на университетѣ учать рускои литературы и старославяньского языка по руски. — Тожь еще разъ вамъ кажу, Мг. Жатковичь, не робѣть зъ себе блазна, хотячи насъ учити по руски, коли самѝ не умѣете.

Отъ вамъ и доказъ. Скôлька разôвъ написалисьте вь тôй ученôй розправѣ, що мы Русины выкидаемо найкраснѝ „i najslavjanskejše" буквы Ъ, Ѣ, Ы.

Повѣжте менѣ, будьте ласкавѝ, де есть въ цѣлôй рускôй литературѣ таке дивоглядне степеноване приложника „славяньскій, славяньскійшій, найславяньскійшій"? — То таке у васъ знане руского языка?! — И вы хочете насъ учити?! — Не есть то дурійка навѣть и безъ шаленыхъ грибôвъ?! При тôмъ зверну увагу автора на те, абы бувъ ласкавъ вже напередъ забезпечити свою голову вôдъ катастрофы, наколи Росія заведе фонетику и змѣну календаря, надъ чимъ теперь въ Росіи якъ разъ ученѝ працюють.

Мы розрôжняемо живый языкъ вôдъ мертвого. Мы дуже высоко цѣнимо, любимо и дорожимось языкомъ старославяньскимъ, и не позволимо собѣ нарушити его въ

церквѣ, але въ щоденнôмъ житю и въ литературѣ рускôй уживаемо живои, народнои бесѣды и правописи. Авторъ нѣякъ не годенъ того порозумѣти, якъ то можна уживати въ письмѣ и въ бесѣдѣ иншои правописи и иншого языка кромѣ кирилицѣ. Оно, Мг. Жатковичь, такъ само дѣе ся, якъ зъ стародавнымъ плугомъ. Плугъ деревляный, старинный тримають въ музеяхъ на показъ, якъ то колись люди орали деревлянымъ плугомъ, а днесь орють землю желѣзными, острыми плугами и машинами. — Ну и видите, що свѣтъ ся не запавъ, анѣ навѣть вы не скажете, що днешнѝ люде дурнѝ и запроданцѣ, бо „найдеревянкiйшѝ" плуги выкинули зъ поля и взяли желѣзнѝ.

Теперь судѣть, братя Русины, о розумѣ сего автора вôдъ „Американско-Рузского Мѣсяцослова". — Якъ вы о нѣмъ скажете? Але идѣмъ дальше.

ЧИ ЗНАЄ ВÔНЪ ЯЗЫКЪ РУСКIЙ ТА ЖИТЄВЫЙ РОЗВИТОКЪ ЯЗЫКА?

„Parturiunt montes et nascitur r i d i c u l u s m u s". Сю пословицю деякѝ дотепнѝ Русины перевели на нашь языкъ доста не естетично — але она тутъ пасуе. „Не кажи дурневи..., бо... По нашому зъ проста такъ ся говорить. — Цѣлый рôкъ чекали Русины на календарь и великѝ грошѣ на се дадуть, а по роцѣ вôнъ вылѣзъ якъ та голодна, наѣжена мишь зъ дѣры. Такiй календарь лишить ся на памятку нашимъ поколѣнямъ. Коли нашѝ дѣти возмуть его до рукъ, то собѣ погадають: Ажь теперь видимо, що не варто бути Русиномъ, бо у насъ нема нѣчогосѣнько доброго, але все брудне. Наша бесѣда, то жарґонъ польско-рускiй; наша Церковь, то вôдпадки латиньского обряда; нашѝ люде, то гидра украиньска; нашѝ монастырѣ, то гнѣзда запроданцѣвъ польскихъ; нашѝ книжки, то жидôвскѝ выдавництва; нашь епископъ, то здрадникъ и радикалъ; нашѝ священники, то пôдлѝ

лизуны — однымъ словомъ, нѣчо доброго у насъ нема, нѣ тутъ въ Америцѣ, нѣ въ старôмъ краю." — Одно, що ся чистого и красного лишило — то Жатковичь, Угринъ, Др. Васовчикъ, Лавришинъ и еще кôлькохъ. А всѣ прочӥ, — то здрадники.

Таке вражѣне робить календарь черезъ дурнӥ дописи гордыхъ людей. — Мудрый чоловѣкъ вôдразу порозумѣе, що то писано для интересу и злобно та безъ знаня рѣчи, але простый чоловѣкъ не годенъ того розôбрати.

Такъ примѣромъ написавъ авторъ, що монастырѣ Василіяньскӥ въ Галичинѣ мѣстять самыхъ остатныхъ людей, якӥ будучи украинцями, стоять на услузѣ Поляковъ. — Читаючи се, хоче ся блювати, и тыми блевотинами кинути въ лице авторови. Та чому? — Бо то все ложь чорна, погана, бо то написано тенденційно, абы нашого епископа зганьбити передъ людьми, понеже вôнъ выйшовъ зъ монастыря Василіяньского. — А оно по правдѣ оттакъ есть:

Василіяне нашӥ збудили жите въ народѣ, научили любити свôй обрядъ и свою Церковь. Боролися завзято зъ Єзуитами и зъ Поляками, а всюды боронили и боронять нашъ народъ передъ насильствомъ Полякôвъ и москвофілôвъ. — До Василіянъ вступали — особливо на початку реформы — найспособнѣйшӥ хлопцѣ Русины, щобы власне не дати златиньщити нашъ Чинъ — и за се много зъ нихъ вытерпѣло вôдъ Єзуитôвъ и вôдъ власти. — До Василіянъ вступали священники зъ усѣхъ сторôнъ, котрӥ радо жертвували свою працю для добра Чина. — До Василіянъ вступили зъ Угорщины: Впр. о. каноникъ Вартоломей Яницкій, о. Николай Канющакъ, о. Михаилъ Новосельскій, Теофіль Вайда. — Василіянъ мы знаемо зъ старого краю яко ревныхъ труженникôвъ на нивѣ Христовôй, а многӥ зъ нихъ вôдзначили ся горячою любовію до свого народа, за котрый смѣло

ставали до борбы. — Такимъ смѣлымъ борцемъ бувъ власне и нашъ теперѣшный Владыка Преосвященый Сотеръ.

Та чи то у васъ, Мг. Жаткович, есть грѣхомъ, стояти за свôй народъ? — Вамъ влѣзла до головы Украина и такого шуму вамъ наробила, що вы справдѣ самй не знаете, що пишете. Та чи вы не знаете, що Украина належить до Славянъ — и вы повиннй радувати ся, що насъ Русинôвъ есть трошки бôльше, якъ вамъ дотеперь здавало ся. — Зъ вашого календаря я тôлько научивъ ся — що вы не Русинъ и що нѣчо не знаете о свѣтѣ Божôмъ. — Але я еще щось бôльше зрозумѣвъ.

КАЛЄНДАРЬ „АМЕРИКАНСКО - РУССКОГО ВѢСТНИКА" ПРОВАДИТЬ ДО СХИЗМЫ.

Дорогй Братя Русины! Дотеперь я вамъ розкрывъ ясно, що Жаткович злучивъ ся зъ ворогами руского народу, и всѣхъ насъ мае за дурнѣвъ — и каже, що Русинôвъ нема — а здрадникôвъ нашого народу взявъ въ свою оборону — та каже намъ за ними йти. — Ганьба велика!

Але Братя Русины! розберѣмъ еще друге дѣло — важнѣйше. — Придивѣть но ся сему календареви добре и зобачите, що вôнъ провадить до схизмы. А мы прецѣнь есьмо всѣ греко - католики — и наша вѣра намъ дорога. — Полишаю на разѣ на боцѣ сесе, що авторъ календаря зôбравъ всѣ клеветы, писанй у „Вѣстнику" проти нашого епископа и еще разъ умѣстивъ ихъ въ календари. Алежь бо, братя Русины, розважте, що авторъ поставивъ на першôмъ мѣсци — яко взôръ якъ мы маемо поступати въ справахъ религійныхъ — поставивъ здрадника греко - католицкои вѣры. Вôнъ выхвалюе попôдъ небеса того, що покинувъ греко - католицку вѣру, поломавъ присягу яко священникъ — а греко католицкого епископа зъ бо-

лотомъ мѣшае. Отъ дочекалисьмо ся часôвъ, дорогѝ Братя Русины!

Вôнъ страшить Русинôвъ украинизмомъ та радикалами — чого зовсѣмъ не розумѣе — а зъ того страху загнавъ ся ажь до схизматикôвъ и каже намъ, брати собѣ зъ нихъ приклад! — Братя Русины! чи Вы ему на тото позволили и на то ему даете грошѣ, щобы Васъ такъ учивъ?! — Та що собѣ за насъ погадае цѣлый свѣтъ? Яка наша вѣра? — Я теперь доперва розумѣю, чому то „Американско-Русского Вѣстника“ хвалять схизматицкѝ газеты. Тажь то здрада, дорогѝ братя Русины — здрада Церкви и вѣры святои.

Гей збудѣть ся, Братя милѝ, збудѣть ся всѣ Русины, такъ зъ Угорщины якъ и зъ Галичины, та возмѣть ся разомъ за руки и зôтрѣть тоту ганьбу, яка впала на нашу Русь!

Дивѣть ся дальше, братя Русины, якъ насъ въ тôмъ календари поганьблено передъ цѣлымъ свѣтомъ. У схизматикôвъ есть такій порядокъ въ церквѣ:

На першôмъ мѣсци царь, потому наслѣдникъ престола, вôдтакъ цариця, еи дѣти, дальше князѣ и княгинѣ, потôмъ доперва синодъ, а на кôнци епископъ. — И въ Америцѣ, якъ схизматики записують свои церквы — то найперше иде амбасадоръ россійскій, потому конзуль, а вôдтакъ епископъ — а люди жадного голосу не мають.

У насъ того нема. У насъ найперше йде Голова Вселеньскои Церкви, потому епископъ а за нимъ люде. — Та Жатковичь зробивъ порядокъ чисто схизматицкій.

Найперше иде Урядъ главный „Соединенія“ зъ предсѣдательскою невѣстою, потому органъ „Соединенія“ зъ Жатковичемъ, потому друкарня, потому епископъ а на кôнци священники. Тутъ у насъ въ Америцѣ ажь на таке зôйшла „церковна институція“!

— Красно, нема що казати. На цѣлôмъ свѣтѣ такого порядку нема въ институціяхъ церковныхъ, тôлько у одныхъ схизматикôвъ — и сего порядку схизматицкого тримае ся Mr. Жаткович. — Се по просту немыслима гордôсть и заслѣплене тыхъ людей, що не зважаючи нѣ на честь свого народа, нѣ на честь своеи Церкви, вывертають все до горы корѣнемъ. Чистѣ радикалы стали провôдниками бѣдного народа Угроруского. Мы ихъ дуже жалуемо и зъ ними разомъ встыдаемо ся такои погани. Але маемо надѣю, що незадовго Русины угорскѣ зроблять конець тôй ганьбѣ.

ВАРІЯЦКІЙ СОНЪ ГОСПОДИНА ЖАТКОВИЧА ПО ЗЪѢДЖЕНЮ ШАЛЕНЫХЪ ГРИБÔВЪ.

Братя Угорскѣ Русины! Жатковичь каже, що хто бы себе почитавъ за Русина а не хотѣвъ пристати до Москалѣвъ або до здрадникôвъ москвофільскихъ, сей наѣвъ ся шаленыхъ грибôвъ. Та мы, Братя Русины, Богу дякувати при здоровôмъ розумѣ и тому якъ разъ признаемо ся, що мы Русины а не Москалѣ. — Но Mr. Жатковичь, котрый каже намъ стати Москалями и схизматиками, якъ разъ видно зъѣвъ на снѣданокъ цѣлу миску шаленыхъ грибôвъ! Може не правда? Ану дивѣть ся на то, що вôнъ написавъ. — Тамъ, де есть писано за „институцію церковну", подавъ Mr. Жатковичь таке:

Episkopska kancelaria:
Direktor: O. Nikolaj Podhorecky
Sekretar: O. P. Petrivsky
Vyp. sekretar: Herman Bidolach
Nadzeratel episk. domu: Josif Ortinsky.

Чи не правду я кажу, що Mr. Жатковичь наѣвъ ся шаленыхъ грибôвъ? О. Пôдгорецкій не бувъ нѣколи и не есть директоромъ канцеляріи, але бувъ парохомъ въ Фенíксвілъ, Па. а теперь есть парохомъ

въ Ню-Йорку. О. Петровскій бувъ секретаремъ до номінаціи О. Коротнокого а по номінаціи О. Коротнокого пôйшовъ до Ню-Йорку яко помôчникъ пароха.

„Вѣстникъ“ самъ вѣдай голосивъ, що секретаремъ есть О. Коротнокій — а прочіи газеты за нимъ.

Бр. Германъ Бѣдолахъ бувъ и есть завѣдателемъ канцеляріи и дэму.

И по щожь такіи дурницѣ було писати? По що? бо ся зъѣло шаленыхъ грибôвъ — а и въ тôмъ шалѣ хотѣло ся показати Русинамъ, що Преосвященый въ рукахъ радикалôвъ — А зъ того що выйшло? Ганьба для Жатковича а для насъ наука, щобысьмо знали, що такъ, якъ тутъ неправду пише Жатковичъ, або его дописувателѣ, такъ всюды и завсѣгды они брехнею воюють й туманять бѣдный народъ.

КÔНЦЕВА НАУКА И ПОКЛИКЪ ДО РУСИНÔВЪ.

Зъ того всего, що я доси написавъ, мы научили ся, Братя Русины, дуже важнои рѣчи. Якои? Що „чорна безсовѣстна ліґа“ воюе всѣма способами и працюе надъ тымъ, щобы усунути епископа и взяти въ свои руки всѣ церквы та ихъ маетокъ и ними рядити такъ, якъ епископъ.

Дальше мы научили ся, що „чорна ліґа“ получила ся зъ айришами, зъ схизматиками и зъ здрадниками, а насъ туманять, що они борють ся за народъ и за его права. Се чиста ложь! Тому, Дорогіи Братя Русины, не даймо ся обдурити тымъ провôдникамъ.

Я пытавъ ся епископа чи тото правда, що епископъ есть проти „Соединенія?“ На тото менѣ епископъ вôдповѣвъ ясно, що то неправда а чиста ложь. „Я“ — сказавъ епископъ —„буду всѣма силами попирати „Соединеніе“, але оно мусить ладъ зробити

зъ тыми, котрѣ станули на чолѣ „Соединенія" и выступили проти власти церковнои такъ погано, якъ бы они були жидами або якими раскольниками."

Тожь, братя Русины, до Васъ належить зробити порядокъ въ „Соединенію" такъ, якъ Вы то знаете. — До Васъ належить поставити „Соединеніє" на ноги и зробити его греко-католицкимъ такъ въ органѣ „Соединенія" якъ и въ календари. —

До Васъ, належить скинути ганьбу зô себе и не пôдпирати ворогôвъ своеи Церкви и свого народу. Єсли мы разомъ не будемо ся тримати, то насъ чужѣ зъѣдять. Дякуймо Богу, що маемо свого епископа — тожь станьмо при нѣмъ якъ одинъ мужь. Епископъ любить народъ, але есть кôлька бунтôвникôвъ, котрыхъ епископъ добре пôзнавъ, и ихъ не хоче слухати, але бере ся до нихъ. — Они мѣсто поправити ся, бунтують народъ и кажуть, що епископъ не любить народа и за народомъ не стоить. Се чиста ложь! Они собѣ тымъ не поможуть, але еще бôльше пошкодять. Имъ ся здає, що они збурять народъ до чиста и епископъ прійде поклонити ся имъ. Сего не буде нѣколи! Народъ чи скорше чи пôзнѣйше пôзнасть ихъ крутарство и гордôсть и упôръ, и самъ зробить зъ ними порядокъ. — Але по що мы маемо ся грызти? Всѣ честнѣ Русины чи угорскѣ чи галицкѣ, завяжѣмъ ся у „бѣлу лігу" и станьмо смѣло проти „чорнои ліґи" а она скоро упаде. — Хто фалшомъ воюе, сей мусить упасти. — Не слухаймо перевертнѣвъ, анѣ не лякаймо ся Украины, бо въ Америцѣ Украины нема жадной. Тутъ Америка и американьскѣ Русины! Я знаю добре, що мене окрестять за се радикаломъ, украинцемъ, пятолизуномъ епископскимъ и Богъ знае еще якъ. Але я ся сего не бою. Я ся борю за правду и не лякаю ся нѣкого. Я е твердый Русинъ, твердшій сто разôвъ якъ тѣ, що ся твердыми безправно называють. Я е православный сто разъ

бôльше якъ тй, що то имя намъ украли. Я е греко-католикъ и своеи вѣри ся не покину, анѣ своеи Церкви не запродамъ.

Й вы, братя Русины, станьте всѣ якъ одинъ мужь пôдъ проводомъ нашого Владыки та покажѣть всѣмъ ворогамъ нашимъ, що мы е народъ сильный, свобôдный, самостôйный на земли американьскôй, а нѣчіимъ слугою и прихвостнемъ не хочемо бути.

Всѣхъ крутарѣвъ и ворогôвъ нашои Церкви, що не хочуть нашого добра и нашои организаціи, вышмармо вонъ вôдъ себе. Мы ся обôйдемо безъ нихъ, мы дôстанемо другихъ священникôвъ и иншихъ робôтникôвъ. — Кобы хлѣбъ, то зубы ся найдуть. — Вже остатный часъ, зробити ладъ. — Я взываю всѣхъ до завязаня рускои „бѣлои ліґи" проти ворогôвъ нашои Церкви и нашого народа. — Мы маемо сотворити свою газету, щобысьмо мали бодай де писати та побивати нашихъ ворогôвъ. — Хто зъ Васъ, Братя Русины, мае єще бодай крихôточку вѣры, — хто зъ Васъ почувае ся бути Русиномъ — нехай пише до мене, чи хоче приступити до руского Товариства „Бѣла ліґа" — а сейчасъ зôйдемо ся и обдумаемо средства, якъ побороти ворогôвъ нашои Церкви и народа нашого.

Дай Вамъ Боже, Братя Русины, всего щастя на свѣтѣ и силы до борбы за св. греко-католицку Церковь нашу и за народъ нашъ рускій.

Остаю зъ братнымъ поклономъ Вашимъ щирымъ братомъ:

Осипъ Стеткевичь

227 N. Shamokin Str.

Shamokin, Pa.

Похибки друкарскї.

Сторона 4	стрѣчка	9	зъ горы	мѣсто:	мѣститъ	— мае бути —	мѣстить.
,, 4	,,	24	,,	,,	чейбы	,,	гейбы.
,, 6	,,	22	,,	,,	так	,,	такъ.
,, 8	,,	8	,,	,,	як	,,	якъ.
,, 9	,,	15	,,	,,	Тажъ	,,	Тажь.
,, 11	,,	21	,,	,,	прикривши	,,	прикрывши.
,, 14	,,	15	,,	,,	на нове	,,	панове.
,, 16	,,	25	,,	,,	сьвѣтѣ	,,	свѣтѣ.
,, 16	,,	26	,,	,,	цѣлими	,,	цѣлыми.
,, 16	,,	26	,,	,,	самостôйностъ	,,	самостôйнôсть.
,, 16	,,	31	,,	,,	котримъ	,,	котрымъ.
,, 23	,,	9	,,	,,	своимь	,,	своимъ.
,, 23	,,	22	,,	,,	вичислювати	,,	вычислювати.
,, 23	,,	27	,,	,,	схизми	,,	схизмы.
,, 24	,,	1	,,	,,	нашъ	,,	нашь.
,, 24	,,	24	,,	,,	подвойна	,,	подвôйна.
,, 25	,,	27	,,	,,	ажъ	,,	ажь.
,, 26	,,	8	,,	,,	одномышленникь	,,	одномышленникъ.
,, 26	,,	13	,,	,,	Видишъ	,,	Видишь.
,, 26	,,	16	,,	,,	москвофіль	,,	москвофілъ.
,, 26	,,	19	,,	,,	і	,,	и.
,, 26	,,	19	,,	,,	вôддав	,,	вôддавъ.
,, 27	,,	4	зъ дол.	,,	ихь	,,	ихъ.
,, 28	,,	7	зъ горы	,,	друге	,,	єще.
,, 28	,,	9	зъ дол.	,,	єге	,,	єго.
,, 29	,,	2	,,	,,	айришкї	,,	айришскї.
,, 31	,,	13	зъ горы	,,	може вамъ	,,	можете.
,, 31	,,	5	зъ дол.	,,	простий	,,	простый.
,, 31	,,	1	,,	,,	ясний	,,	ясный.

Стор.	32	стрѣчка	9	зъ горы	мѣсто	вычитаги на	,,	вычитати се на.
,,	33	,,	7	,,	,,	учений	,,	ученый.
,,	35	,,	7	,,	,,	сьвяте	,,	святе.
,,	35	,,	13	,,	,,	нас	,,	насъ.
,,	35	,,	12	зъ дол.	,,	родивь	,,	родивъ.
,,	36	,,	20	зъ горы	,,	честноть	,,	честнотъ.
,,	36	,,	3	зъ дол.	,,	Удраинець	,,	Украинець.
,,	37	,,	1	,,	,,	вôнь	,,	вôнъ.
,,	38	,,	3	зъ горы	,,	письло	,,	письмо.
,,	38	,,	7	,,	,,	часьь	,,	часъ.
,,	38	,,	21	,,	,,	сойчасъ	,,	сейчасъ.
,,	40	,,	11	,,	,,	розьѣдять	,,	розъѣдять.
,,	40	,,	13	,,	,,	ихь	,,	ихъ.
,,	41	,,	18	,,	,,	так	,,	такъ.
,,	43	,,	12	,,	,,	спитаешь	,,	спытаешь.
,,	43	,,	16	,,	,,	нам	,,	намъ.
,,	44	,,	16	,,	,,	як	,,	якъ.
,,	44	,,	12	зъ дол.	,,	знае	,,	знає.
,,	46	,,	8	зъ горы	,,	корѣнє чи нѣ	,,	корѣнє пôзнавъ чи нѣ
,,	46	,,	12	,,	,,	корѣнємь	,,	корѣнємъ
,,	46	,,	20	,,	,,	досады	,,	засады.
,,	46	,,	20	,,	,,	дурить	,,	бурить.
,,	46	,,	25	,,	,,	з	,,	зъ.
,,	47	,,	4	,,	,,	єстъ	,,	єсть.
,,	48	,,	13	,,	,,	вам	,,	вамъ.
,,	65	,,	21	,,	,,	і	,,	и.
,,	69	,,	11	,,	,,	еппскопови	,,	епископови.
,,	70	,,	19	,,	,,	радыкалы	,,	радикалы.
,,	72	,,	9	,,	,,	хотятъ	,,	хотять.
,,	72	,,	25	,,	,,	цѣлий	,,	цѣлый.
,,	74	,,	7	,,	,,	безсовістный	,,	безсовѣстный.
,,	77	,,	7	,,	,,	зновь	,,	зновъ.
,,	78	,,	7	,,	,,	зновь	,,	зновъ.
,,	78	,,	11	зъ дол.	,,	черезь	,,	черезъ.
,,	78	,,	3	,,	,,	єву	,,	єму.
,,	79	,,	19	зъ горы	,,	дальша	,,	дальше.